

علوم اقتصادیہ و اجتماعیہ

مجموعہ کلاسی

ہر ایک پر تجزی گوی نشر اولیاد

مؤسسہ

احمد شعیب ، رشاد قریب ، محمد جبار

موضوعات

پورے معاملاتی : — روحیہ : احمد شعیب ، — پودجہ :
دائرہ : احمد قریب ، — اصول عمومیہ : نکالندہ : ناظم راغب ، —
اصول مذکورہ : عینہ : سافری ارماتی ، — خزانہ اختلال
کبری : احمد شعیب ، — حقوق اساسیہ : مدخل : رشاد قریب ، —

مدیر و صاحب انتشاری :

محمد جبار

ایکشنبہ : ۱۰ غروب

انتشاریہ

انور ادارہ و تحریر : طین مطبعہ

۱۳۳۶

هقوق سايه مدخل

تدقيقات في نهك جهانندن مقصد عمليدر . يالكز بزرده فطري اولان
جستجوي حقيقت مراقبي تشني ايتك دكلدر . واقعا حادثات فلکيه وياخود
حکمت طبعيه دن بري مشاهده و تعريف ايتك ايله دنيا ده بر جماعتك
بختي يار اولماسي کيفيتي آراسينده صيقي و آني بر رابطه کورمك کوجدر ؛
واويله بر رابطه ي کشف ايد بيلمک ايچين بر چوق احتمالات بعيده ي احاطه
ايد بيله جک قدر انسانده بر نفوذ نظر اولما ليدر که بوشکلدر ؛ فقط يالكيز
زمانمزده واقع اولان کشفياتک تاثيرات آني ستي ملاحظه ايله قناعت
ايتم بوبده على العموم تاريخ ترقيات فکريه يه مراجعت ايد درسه ک ،
کوروروز که طوغرودن طوغرويه هيچ بر ميتم تاثيري حتي عملی بر فائده سي
اولمايه جق ايتش کي کوروزن بعض کشفيات جزئي و اردر که اولنر انساني
بر حقيقتده اقناع ايتک سايه سنده يك باطل اعتقاداتي دد ويرمش و اوکي
اعتقادات سقيمه نك حيات شخصيه واجتماعيه مزده ويرديکي سفالي اصلاحه
حتي بوس بوتون اورتادن قالد يرمايه يازديم ايتشدر . کړه ارضک مرکز
عالم اولما يوب ، کونش اطرافنده متحرک ايد يکي کره کي کي ثبوت بولديقدن
صوکر ا عکس ادعائي کورون پاپالنگ حکم معنوي سي نه قدر منکسر اولمشدر .
بومعلوم . ايشته بونک کي مثالر ترقيات فکريه تاريخنده يك چوقدر .
وهر بري دخي طوغرودن طوغرويه ودر حال جاتمزله علاقه داز کورونمديکي
ايچين هيچ عملی و تطبيقی بر فائده يي موجب ظن اولونماديني حالده بزلري
طوغرو دوشونمکدن و طوغرو ياشامقدن منع ايدن بر طاقم عقايد باظه

وقديمه ي اولاً ترده دوشوروب ، صوكرارد وجرح وائك صوكراده بوس بوتون احا ايدە كلديكلري ايچين سعادت حياتمزه كنفیات مزبوردي اك بو يوك عواملەن صايە بيليرز . بناءً عليه شوملاحظات محتە نظرأ بوكون فن اككجه دكلدر . فلسفە دخي دفع مراق ايچين برادمان عقلي دكلدر . بونارك جله سندن مقصد اصلاح عمل كبي جدي برعملدر ؛ وبوتون فلسفە بيستملي نك نتيجه سي قواعد اخلاقيه تعين ايتك وكرهك مفرداً اولسون وكركه مجتمعاً اولسون انسانلر ايچين الكزياده موجب منفعت وسعادت اولان خط حركتي تلقين وتعليم آيله مكدور .

وقوعات تاريخيه وحادثات اجتماعيه ي تتبع ايتدكدن صوكره حياتمزدن ده ا زياده مستفيد وبختي يار اولوق ايچين عجا نه كبي قواعد استخراج واستتاج ايدە بيليرز ؟ شبه يوق كه تاريخ مطالعە سندن الك اول ايدە جكمز استفاده فلان قوماندانك نه كبي حيله لر ايله وقاج كيشي معاوتي ايله بر دشمن اوردوسني منهزم ايتديكني اوكره نمك واوني زمانمزه وقوعي محتمل اولان احوال متشابهده تطيقه قالكيشق دكلدر . چونكه بوكون بوكي حادثانده وسائطلر اوقدر ده كيشمدر كه تجارب سابقە دن عمليات حاضرە من ايچين هيچ بر استفاده ايدە مەيز . مثلاً اسكي اسپارطيلرك ويونانيلرك غلبە لتي بر كوله شدن فرق اولمايان محاربه لرندە غلبە لرني تأمين ايتش اولان اصول مبارزه وطرز مصارعە ي بوكون اوكره نمك قالكوبده بر ميدان محاربه سنده دشمنه غلبە اميد ايتك كبي اولور . احوال سائرە دده حقيقت بويە در . بزم سياست ثروت وماليه جه ، تجارت وصانعته مدنيت حاضرە مزك حتي لوازم ابتدائيه سي اودرجه چوق ومعضلدر كه تاريخ ماضيدە كوره جكمز تفصيلات جزئيه دن بوكون ايچين بر استفادە عمليه مأمول دكلدر . لکن بر باشقا نقطه دن مطالعه ايدرسەك ، بزه بونك قدر فائده بخش بر علم يوقدر ذيبه بيله جكم . تاريخ ماضيدە جماعت قديمه نك صورت تشكّل ونشو ونمائي وبوجاءاتك اولاً ايكي صنفه آيريلوب ،

بری نك اداره حكومت نامنه حاكم ، ديكر بر بويوك قسمي نك ده خاق واهالی وملت نامنه محكوم اوله رق ، بوكون معناسي نك اولانجه شمولی ايله ملت دیديكمزهيئي نه صورته تشكيل ايتديكلريني مطالعه وتبع ايتمكدن چوق استفاده ايله به بيليرز ؛ زيرا ، حكومت ، حقوق ، عدالت ، حریت و مساوات کي بوكون ملل تمدنه نك اك زياده اهميته تلقی ايتدكلري تعيراتك حقيقتي تدقيق وتفحص ايديه بيلمك ايچين بوندن طوغرو ، بوندن آبي يول يوقدر. حتی بو حقيقتلرك ناچل اولوب ده انسانلر آره سنده وجود بولديني ونشونما سنده ، ياخود بر حال رشيمده توقف ايدوب قالمش وياخود بوتون بوتون كاله ايرمش ايديكني اسباب موجه و شروط لازمه سياه آكلار و اوكره نيرسك ، شهنسركه منسوب اولديقمز جماعتك مدني انسانلردن مركب برهيئت شكلنه كيرمه نك زياده يارديم ايتمش اولورز كه بوانيه نك حصولي طوغرودن طوغرويه حكمت ، كيميا ، نباتات و حيوانات كي علوم اصليه ومهمه نك درجه معلوماتيه اولماز .

شمدي مقدمات تفصيله دن صرف نظرله شوقدر جق بر ملاحظه ايله قناعت ايدرك ، طوغرودن طوغري به بعض مسائل مهمه واحكام اجتماعيه نك تحيله كيريشه لم :

۱

جمعيت بشري نك منئي

انسانلرك مخلوقات سائرده دن من جهة دها عاجز ياراديش اولماسي ومحافظة حيات قيديله دشملرينه مقاومت ايتك مجبوري افراد بشريه يي يكديكرنه محتاج ايتمدي ديمشدم . بواحتياج ؛ اجتماعك ايلك وسيله سي وحتي سببي اولمشدر . بوده طيعيدر ؛ چونكه كندی قوته كووه ن يريجي حيوانلر جمعيله ياشامايه اك آرز مستعد اولانلردر . انسان ايسه ، غوغاي حياتده موفق اولماق ايچين اوتهدن بري مادي ومعنوي واسطه لره

محتاج اولشد. ايته اولرك آز ، چوق بربرينه مربوط بررکوجوچك
 جماعت حالته کیره رک ، يکديکرينه حين حاجتده معاونت ايتک. اوزره بری
 بری قوللامالری ، قوللانه بيلديکلی وسائط معنويه نك الك قوتليدير .
 بوراده اقتباس ايدم بيله جکميز بعض افکار لازمه ي فنون طبعيه نك وخصوصا
 انسانک قبل التاريخي حياتی تتبع ايدن شعبات علومک همته مديون ايزه .
 عصر حاضرده کشفیات جوغرافيه نك ويکی يکی قطعات اهالی سينک احوال
 اجتماعيه ومعنويه سی حقه اجرا ايدیلن تبعاک بوخصوصده فکر مزی
 اصلاحه چوق يارديمی اولمدر. شوصورتله دینه بيلير که انسانلرک قبل التاريخي
 حياتنه حالا بوکون بيله نمونه اوله جواقوام وحشه وجماعات سفيله واردره .
 ايته اولرلی تتبع ايتديکدن صوکر علم بشر، علم آثار عتيقه ومستحانات
 کي فنونک بزه ويره جکی معلومات ايله ده قياس ايدم رسته ک ، جمعيت بشريه نك
 منشی وصورته تکاملي حقه خيلي مهم ملوماته دسترس اولورزه . بو
 خصوصده ا کتاب ايدم بيلديکميز معلومات ايله ثابت اولويور که اول امرده
 انسانلر ، اوتعريف ايتديکميز قورقوواحتياج سبي ايله بر آرايه طوبلانميه ؛
 بالضروره متبايل بولونمشلر . فقط دها اوزمانلر صاغت ومعرفت ممکن
 اوله مديني ايچين بالطبع او جماعات سفيله ؛ غداريني محصولات طبعيه دن
 آرامنه مجبور بولونمشلر وطبعيدز دوام حياتلری تصادف قيلندن اولان
 بوکي شروطه تابع بولونجه ۲۰ - ۳۰ کيشيلک بر جمعيت صغيره نك پک
 انکين يرلره صاحب اولماسی دخی لازم کلس. بالطبع يريوزينک هر طرفی
 محصول يتشدير مکده غني قوه انباتيه ي حائر وعيني درجه ده برکتی
 وفیضی اولمادي ايچين حسب الزوم اورمانقلرده ابتدا ممکن طوتمشلر ؛
 چونکه بوکي يرلرده حيوانات ، وحوش وطيور نسه دها مبدول اولقله
 برابر آز ، چوق بارينه جق طبيعي مفاصلر واوزه رينه چيقوب صاقلانيله جق
 بويوچک آغاچلرده بولونديغندن اووحشی انسان کومه نی ياشاتمق
 وباريندیر مق خصوصده اورمانلی طاغیر ، اووالردن زياده اليريشلی

ایتمش . فضله اوله برق ، دوام حیات ایچین حوایج ضروریه دن حتی الک
 مهملرندن بری اولان سودخی علی الاکثر بوکبی اراضیده مبدولدر .
 ایسته الک اول انسانلر طرفندن تانیس اولونان مسکنلری دائما اورمانلرده
 دره وکول قییلرنده ومغازه لرده اولماسنه سبب طبعی بو احتیاجدر .
 جمعیت بشریه نکه ایلك صفحه سی دیمک اولان شو دور سفالنده انسانلرک
 الک مهم ایشی هرکونکی غداسنی آرایوب بولوق وباشقا برهمجنی ویا
 دشمنی نکه طعمه تغلی اولمامایه چالیشمق ایدی . بالطبع اوچان قوشی طوتمق ،
 یاخود قوشان قره جهیه یتیشمک ویاخود برآنی نکه ، برقاق قوردک ائنده کی
 آوی قورتاروب ، آلمق بک قولای برشی دکلدی . اونک ایچین اوایلک
 انسانلر ، دائما انتظامسز بله نیرلر ، قورقو ایچنده یاشارلر وهان هرزمان
 قیطلق چکرلردی . یالکنز الک بختی یار اولانلری یعنی مواقع طبعیه دن
 الک منبت اولان تقطین اشغال ایتمش بولونانلری اورمانلرده کی آغاجلرک
 یمیشله وعلی الخصوص میسه پالاموطی ، فندق وکستانه کبی شیلرله تغدی
 ایده لرلردی . مع مافیه بوکبی یمیشلرکده ظهوری بر فصل مخصوصک
 تاثیر فیضی بکله به جکندن قیشین اوزواللی وحشیلرک الکفا واک سفیل
 دوره حیاتلری تشکیل ایده ردی که اووقتار آجلقدن وحیوانات وحشیه
 تجاوزندن برخیللی وخصوصا قادیئلر ایله چوجوقلردن وضعفادن بک
 چوغنی تلف اولورلردی . باقی قالانلرده آغاج قابوغنی ویوموشاجق کوک
 بولوب چیقارمق واونلری یمیکله بردرجهیه قدرادامه حیات ایده لرلردی .
 کیم بیلیر قاج عصر انسانلر بوحال سفالنده دوام ایده طوریدیلر وتهویتنه
 برچازه بوله مادیلر . انسانلر بودورده اوتله ، نباتاته تعیش ایده ر اولدیلرینه
 قوتلی دلیللر وار . مثلا بک آنکی مستحانات بشریه ده چکه کمیکلری ،
 بالخاصه دیشلرک تشکیلی آکل اخشایش اولدقلری ده زیاده اثبات ایدیور .
 شیمدی ، بویانک دورده وحشی اولان انسانک آلت مدافعه وتجاوزی
 بالطبع آلی ، آیینی ودیشی ، خلاصه کنیدی ایدی . فقط کوزینک اوکنده

طوران طاش پارچه‌سی و یا خود قیریش بر آغاج دالنی حین حاجتده استعمال ایتکی ده خاطر لاماماسی طبیعی در . ایشه ایلک آلائی بویله صوبا و طاش ایکن یا واش یا واش حیاتده تجربه‌سی آرتارق ، صوبایه بر عییم ویرمش و حتی بر مدت صوکرا اوچنی یارارق ، آراسه بر چاقیل طاشی ده صیقشیدیره بیلمشدر . ایشه آئنده بویله بر آلت اولدینی حالده هر کون مغاره‌سندن ویا اورمانده‌کی موقعدن ایرکنجه طیشاری چیقار و علی الغنیه طوتوب اولدوره‌جکی عاجز حیوانائی آلوب یا وریلرینه و دیشینه کتیرر ایدی ، که بوموقیتی ایله یعنی بویله بویله آلات ابتدایه ایله کشف و اعمال ایتکده‌کی موفقیتله انسان وحشی ؛ بر اکینجی دوره حیاته کیریور . آرتیق شیمیدن صوکرا ائک مهم واک بویوک مشغله‌سی آوجیلقدنر . شیمدی ات ییمکه باشلايور . احتمال که آتش دها اول اوکره‌مش ودها طوغروسی وقوعات طبعیه‌ک منلایا غمیرلی هواده بیلدیریمک و فوق‌العاده صیجاق مملکتدرده و زماندرده قورو اوتلرک و چالیرک طوتوشماسی نک دلالتیه بلکه آتشک نه اولدیتی کورمش و اونی پیدا ایتکی اوکره‌مشدر . لکن بشوراسی محققدر که بو آوجیلق دورنده انسان وحشی نک آتشارلنی بر آز آرتیور . حتی اوسایه‌ده یعنی بوتون کیجه سوندورمه‌ک شرطیه آتش یا قه‌رق ، کندنی حیوانات مفترسه‌دن هم قورتاریور و هم ده وجودی ایصیدیور . بو آوجیلق دوری ده یک چوق سورمه‌مشدر . وقاج عصر اولدینی حساب اولونه مازیالکز بودوره حیاتنده انسانک حواس ظاهره‌سی و چیره دستیسی یعنی ال مهارتی خیلدن خیلی به آرتیور .

زیرا آوجیلقک ویردیکی ادمان ایله کوز ، قولاق دها حساس ، ال . آیق دهاتیک اولویور و بالطبع بوتکامل حسی نک عقلنده قانده‌سی اولیجق بر چوق تجاربه‌ده یاردیمی اولویور . حتی آز زمان ظرفده آلات حریبه و ادوات صیده‌سی ده کمال ایدیور . مثلا چاقماق طاشنی یینه چاقماق طاشی ایله قیره قیره قاباصایا ؛ فقط آز ، چوق ایسته‌دیکی ییمه قویه‌بیلیور . اوندن

بالطایه ، چکیجه ، بچاغه بکزر آلات وادوات یابدیقندن ماعدا جماعتلده
 آوده چیققی اصولی تطبیقه باشلادینی ایچین بویوجک بویوجک حیوانلردن
 کیك ، قراجه و آئی کبی حیوانات ده تولدورویور . کیمیسی نك پوستندن ،
 کیمیسی نك کیمیکلرندن و هله کیمیکلرک بویونزلردن چوق استفاده ایدیور .
 کیك بویونزینک ائک قالین طرفه چتین بر چاقماق طاشی پارچه سی
 یرلشدردک ، پک ایشنه یارار مطرقلر یاییور . اوزون دکنکلرک اوجنه
 سیوری چاقماق طاشلی کچیره رک اوقلر ، مزراقلر و زیغینلر یاییور و اونلری
 اودرجه قطعیتله ، موفقیته استعمال ایدیورکه اوچان قوشی ، قاچان
 قاراجه بی اوروب ددویریور ؛ حتی کوللرک سیغ یرلرنده یوزدن بالیقلمری
 اورویور . مستحانه اولدق ، بعض طبقات ارضیه ده بر طاقیم حیوانات
 واحتمال که کیك کیمیکلری بولونمشدرکه برطرفدن برطرفه اواسکی زمان
 ضاش اوقلرندن بری کچمش وقیریلوب ، قلمشدر . شیمدی تصور
 بویور و لسون که وحشی و مایموندن پک آز فرقلی اولان برانسانک نشانجیلقدمه
 بودرجه کسب مالکه ایتدی نه قدر عصرلده محتاج اولمق کرکدر . بزم
 بوراده اصل مقصودمن قبل التاریخی اولان حیات بشریه بی تتبع ایتک
 اولمادینی ایچین یالکیز اشارتله و برایکی شایان دقت مثال عرض ایتکله
 کجیورز . فقط بودورک تکملاتی بوقدرلده قالمیور . انسانلر : آوده بکزر
 قولبلر یایمانسی ده اوکر دنیورلر و عادتاً کوللر اوزدرینده قازیقلر بئاء بر
 طاقم مسکنلر و اورایه کچوب صوکر طوبراقله علاقینی کسمک و حیوانات
 وحشیه نك هجومی احتمالنن قورتولمق ایچین اوزون تحتلر و مریدیونلر
 دوشه نهجک درجهیه وارییورلر . بالطبع بو آوجیلق دوری هر انسان
 سوزوسی نك بولوندینی و یاخود انتخاب ایتدیکی موقعک استعدادات طبعیه منه
 کوره دکیشمک لازم کلیور . شویله که ایویجره کبی کوللوک و طاغلق
 یرلرده یاشایانلر ده زیاذه بالیق آوجیلقته و بوتون بوتون اورمانلرده
 یاشایانلر قراجه ، کیك و قوش آوجیلقته ده زیاذه آلیشیورلر . مع مافیله

عمومی اعتباریله جه سینک حیاتنده کی اوصاف اصلیه ؛ متشابه و متشاکر کدر . شیمدی ، بودرجه تکامله ییشن انسان سورونک البت مغویاتجه دخی بردوره تکامله گیرمسی ضروریدر . وبویله غداسنی نسبة دها قولای استحصا ایدوبیله جک درجده ترقیاته مظهر اولان انسانلرک نفوسجهده آرتاسی طبعیدر . فی الحقیقه بودورلرده اووحتی انسانلرک نسبة دها بخج یار یاشمالری یوزندن نفوسجهده آرتدیقلری تدقیقاتجهده مبتدر . هر زمان عینی دائرهده نفوس آرتازایسه ، غدانک استحصانده کوجلکده آرتاسی یعنی حیاتک دها زیاده قیمت کب ایتسی بر قاعده طبعیدر ، ایسته بوجته اوکوچوجک جمعتر آراسینده رقابت حیاتده دها زیاده شدت کب ایدیور . ومجادله و مبارزه افرادک مقابله منه منحصر قلیور . غذا ایدیندیقلری طبیعی دشمنلرینه یعنی حیوانات وحشییه قارشى موفق اولق ایچین ناصل مجتمعا حرکت ایدوبده غلبه قلی آود چیتمق یونی بوللرایسه ، ینه موضعی دشمنلری وحیاتده رقیلری اولان دیگر انسانلر قارشى ده عینی صورته اتفاق ایدوب ، مخاربهیه گیریشیورلر . ایش بودرجهیه وارنجه بالضروره جماعتک حیلکاز ومقتدر وموفق بر زیسه احتیاجی اولور .

۲

معاملات بین البشریه نك اضرتی تولید وحقرقی تحمیر ایترسی

اون دو قوزنجی عصر بدایتیه کلنجهیه قدر حکومتک منشى وصورت تگونى حقتده حکمانک واضح بر فکری یوقدی . واقعا افلاطوندن ، ارسطودن طوتکزده وولتر وروصویه قدر هر فیلسوف بومثلهیه دأر بر فکر مخصوص بیان ایتمشیدی . لکن بومثلهنک حلنه مدار اوله بیله جک بعضی فن شعباتی واردرکه اولنرک ویردجکی معلوماته وکرده زمان وکرده مکان ظرفنده کوستره جکی مثاللره بنای فکر ایددرک ، محاکمه اولونمازه

بویله بر مثله غامضه حقه سوبله نه بیله جك سوزلر اساسز بر طاقم
 ملاحظات عنده دن عبارت قالیر و حقیقت حاله مقارنتی شویله طورسون
 برظن باطلی حقیقت کی کوستریر . ایسته ، جوغرافیا ، تهنوغرافیا ،
 علم آثار عتیقه ، علم تاریخ وهله سیاحتامه لر بوندن بر ایکی عصر
 اول غایت قیمتز واعیتیز بر حالده بولوندینی کی بو شعبات
 علمیه دن بر قاجی ده اساساً هنوز طوغماش اولدیتدن بالطبع منشا
 حکومت و حقوق مثله مهمه سنده حکمانك فکری ؛ ظنات
 شخصیه دائره سی کچمه مشدر . برنجی بایده عرض ایتدی کمز کی غوغای
 حیات و بلای میشت الجاسیله اشتراکه انیت واجتماعه میال بولونان
 انسانلر اوقاق اوقاق قیلرلر وقومیلر تشکیل ایدرک ، اوراده ، بوراده
 قطعات ارضیه نك انك محموله دارومبت یرلرنده اختیاراقت ایتشلرایسه ده
 موقمك ، احوال و ظروفك وایله ریده تدقیقه کیریشه جکمز دها برچوق
 عوامل طبیعه نك تاثیراته تبعاً عینی صورته و عینی درجه ده ترقی و تکامله
 مظهر اولامش لر . هر نه قدر بوتون بوجاعات بشریه نك جمله سی ده قانون
 تکاملك مقتضیاتنه منقاد بولونمش ایدده بر طاقمی قدمات سفلیه سنده
 قالمش ، بر قسمی ده صفحات و سطانی بولش و دیگرلری ده حالا ممکن
 اولان درجه نك انك یوکسکلرینه قدر ارتقا ایده بیلمشلر در . شواختلافات
 کمال و ترقیدن فلسفه تاریخچه بوکون بر بویوک استفاده ایتک یولنی
 اوکر ندیک . مادام که حال و موقعی ایجاباتندن اوله رق ، ضروری الوقوع
 بر طاقم اختلافات جزئیه دن صرف نظر بر انسان سوروسی مطلقاً عینی
 قانون تکامله تابع بولونویور و عینی صفحات متعاقبی ایرکیچ کچیریور ،
 بز ، مدینتک انك آشانی قدمه سنده بولونان برجاعتی و یاخود سرسری بر
 بدوی قومی و یاخود حالا مغاره قوغو قیلرنده وحشی حیوانلر کی یاشایان
 یایی بر قیله یی لایقیه مطالعه و تتبع ایدر سهك ، البته بعض احوال
 و کیفیات ، اعتقادات و تمایلات و بعض استمدادات کشف ایدر بز که بهمه

حال بز یعنی بودرجه مدنیده بولونان انسانلر دخی غیر معین بر زماندن
اول اوحالده ، اوعتقاداتده بولونمشزدر وهیچ اولمازایه ، اولنلرککینه
بکزمه بردرکه سفلیده یاشامش ویاواش یاواش ترقی ایدرک قورتولمشزدر.
یکنظرده بواصولک سقامتی سوز کوتورمتن کبی کورو نور ؛ زیرا ، ظن
اولونورکه بویه بیکلرجه عصر اول بکیرمش اولدیغمز برحالی که یادمزد
ایزی بیه قانامشدر ، بوکون بزه هیچ بروجهله بکزمهین ، بزدن
زیاده حیواناته یا قلاشلان بر وحشی سوروسینک حال واطواری تیبع
ایتمکله آکلایه مایز . بناء علیه بوتبعامتزدن استتاج ایده بیهلر جکمز بعض
احکام اولسه بیه بولنلر حیثیه ظنیات دائرہ سی آشه ماز دنیله بیلیر . حال
بوکه بو بک یا کلیشدر . غایت بدیهی و مشاهدہ سی قولای بر مثال ایله
بونک یا کلیشغنی اثبات ایتمک سہلدر . جمله مزک چوجوق تلق حقدہ بعض
معلومات عمومیہ من و اردرکه غایت قطعیدر . حتی هیچ بر چوجوق بو
خصوصده استتنا کوسترده من ؛ مثلاً : بر چوجوق طوغار طوغماز آغیزی
ایله غذا آرمقندن باشقا بر تقیدده بولونماز . یا تاغنه هانکی طرفدن برشی
طوقونورسه مہمہ در ظنی ایله آغیزی اوطرفہ چویرر . اوندن سوکرا ،
ضیادن فوق العادہ خوشالانیر . نوره حیراندر . قازا کلقدن حنک ایتمز ،
قورقار . یا باخمیدندہ قورقار . الک تحصیلہ خواهشکر اولدیفنی شی و آندہ کی
منفعت مادیه سیدر . حتی ابونیتی دہ اونک ایچین سودر وانلرک علاقہ منی دہ
انیت والتی نبتدہ در . اذیتدن ، صیقیتدندہ خوشلانماز . دہا بر آز
بو یورسه ، بلا موجب یعنی یالکز حرص و اشتہای سبی ایله کوچوک
قارداشی نک الدہ کی شیتی دہ غضب ایتمک بک میالدر . وهکذا ... شمدی
معلومات عادیه صیرانندہ صایدیغمز شو حاللری جمله من بیلپورز وینه
قطعياً بیلپورزکده بو کیفیات ؛ فطرت بشریہ مخصوصاتسندندر . هیچ بر
چوجوق یوقدرکه تربیہ مغنویہ یه قابلیتدن اول بو خصوصده بر استنا
کوسترمش اولسون . بک اغلا ! ... بز ؛ بومعلوماتی ناصل اوکره ندیک ؟

واونلری عادی معلوماتدن صایقته برابر ناصل اولویورده ریاضیه قانونلری قدرقطعی اولدیغنه ده اینانیورز شبهه سز طوغار طوغماز بوگونکی عقلمه مالک دکلدیک . حتی شعورك معنای حقیقی ایله شیمدیک شعور مزده مالک دکلدک . بورالری فنا ثابت اولمدر . اوحالده طوغدیغمز کوندن اعتباراً کچریدیکمز صفحات تکاملی بالذات کندی نفسزده مشاهده وتبع ایده رک ، اوکره نمشدر ، دیه مه یز . چونکه اوج - درت یاشندن اولکی حالتی خاطر لایان کیسه لر اندر نادر اتنددر . یز بو احوالی شبهه سز بزدن صوگرا طوغان چوجوقلردن بلمشاهده اوکره ندیک . بزمده عینی حاللردن کچمش اولدیغیزی پدر مزدن ، والده مزدن ، بویوک آنه لر مزدن ایشیتدیک صوکراده کندی چوجوقلر مزده احوال متشابه نک وقوعنی تحقیق ایتدک و بوتون یکی طوغان انسانلرده عموماً مشاهده اولونان احوال و کیفیات مشترکدن اولدقلرینی ناممدود مثاللر ایله کوزوب آکلادیغمز ایچوندرکه پک محقق عد ایدیورز . دیمک اولیورکه کندیمز کده بالذات مشارک اولدیغمز بعض احوال و کیفیاتی یقیناً کوزوب ، اوکره نمک ایچون منحصر آکندیازی تابع ایتک لازم کیورمش . اگر اویله اوله ایدی هیچ برانسانک دورصاوت حقتده برفکری اوله ماق ایجاب ایده ردی . چونکه محققدرکه هیچ برکیسه بالذات کندی طوغدیغنی بیله ممش و اودوردن بر خاطره محافظه ایده ممشدر . شیمدی ، برمال اولون دیه سوبلیدی کمز بوشیلری حکمت تاریخ ساحه سینده تطبیق ایدرسک ، نه قدر بویوک استفاده لر ایده جکیزی یقیناً آکلارز . مراتب مدنیتده پک آشاغی قائل اولان اقوام وحشیه یی شیمدیک یکی طوغمش چوجوقلره تشبیه ایده بیلیرز . اونلر فی الحقیقه صاغده ، صولده غدا سنی آزامتدن باشقا برشیه مقید دکلدرلر و اوله لر یله ینه آنجاق اومقصد ایچیندر . دها برآز بو بومش ، بر مرتبه یوکسه لیش قبائل وحشیه یی ده برآزاجق بو بومش برصیه بگرتیه بیایرز . حتی بو بگرتیه مزری صیرف شاعرانه

بر تشييدن عبارت ظن ايتمه گزي اخطار ايدرم . كورده جكگز كه بزم
تورك قومي ده بود رجه به كلنجه عادت او آزار حق بويوش صي كي خيادن
خوشلايرمش ، قارا كلقدن ده اور كر مش . بوني لايقيه آ كلامق ايچين
بر آز تفصيلات ويره جكم وعيني زمانده يالكز نه توغرافيا ، علم مستحانات
و علم آنارعتقه كي شعبات فنوك دكل حتى علم لسانك ييله فلسفه تاريخه
نه قدر مهم بريارديمي اوله بيلديكي ده كوستره جكم . توركلرك شيدكي
لسانه اولديني كي باقيليرايه بونلرك الوهيه اعتقاد ايتديكلريني آكلارز
وانلله « طانگزي » ديديكلريني كوروروز ويكنظرده ظن ايدرز كه اونلرك
طاكريسي تصور ايتديكمز اللهك عيني در . حال بوكه علم لسان قاعده
اشتقاقه كوره بوكه يني تحليل وتدقيق ايدرسهك ، بوتون بوتون باشقا معنى
چيتار؛ مثلا: كلمهك نهايتده كي «رى» اداتي برلاحقه در كه جهت معناسي
افاده ايدرم . « اوققارى » (يوقارى) « ارتقارى » (آرقيه) « ايلكارى »
(ايلهرى) ، « اوتقارى » (طوغرو) ، « ايكري » (اكري) واح...
كي كه لوده تصادف ايتديكمز بولاحقه لر هپ عيني صورته جهت معناسي
افاده ايدرم . طاكري سوزيندن اوني آينجه « طانك » كو كي قالير .
بونك حقيق معناسي ندر ؟ آكلايه بيليك ايچين بو حيا ايله باشلايان دها
باير توركي الاصل اولان كه لهرى طوبلايوب ، جمله سنده مشترك اولان
معناسي نظر اعتباره آلمق لازم كليور . اوحالده « طانكماق » (طاكماق)
(حيرت ايتك) ، « طانكيز » (ده گيز) ، « طانكسون » (غيت عجب
وموجب حيرت اولان شي) ، « طانك آتمق » (طاك يري) كي كه لرك
معناسي مشتركلريني تأمل ايدرسهك ، چپسند حيرت مضموني استقام
اولونديقتي كوروروز . وينه طانكري سوزينه رجوع ايله دوشونه جك
اولورساق ، « شفق محله طوغرو » معناسي چيتار كه توركلرك اللهني شفق
محله طوغرو آرامق لازم كه جكنه دائر بر فكر حاصل ايتش اولوروز .
صوكر ابرده ينه طاكري كي واونك مرادني اوله رق ، ياقين زمانلره قدر زبازرد

اولان «چالاب» سوزنی خاطر مزده کیررز . بو کلمه ده الله معناسند
ملفوظدر . عجا بونک معناسی ندر ؛ علم لسانجه پک مهم بر قانون طبیعی
اولان « غریم قانون » نک دلالتی ایله بیلورز که چ ، ژ ، ج ، ی حرفلری
یکدیگرینه قولای قولای تحول اید بیلور ؛ شو وجهله که بعض قوملرده
بو حرفلردن بری ایله باشلایان عینی کلمه دیگر بر قومه ی ایله باشلایور .
فرضالاتین لسانلرنده « ژاقوب » ، « ژوزدف » ، « ژافت » ، « ژاسهن » ،
« ژودا » ، « ژدورسلیم » الح یعقوب ، یوسف ، یافث ، یاسمن ،
یهودا ، ژدورسلیم (یهورسلیم) الح اولدینی کورولویور . حتی
عینی جسته منسوب اقوام متوعه اینجند ده حقیقت بویله در . مثلا :
اویغورجده « بیکیه » (دوکوب قیران دیمکدر) تاتارجده « جیکیت »
اولور ؛ ییغلامق ؛ جیغلامق اولور ؛ یبارمق جیبارمق اولور . الح
شیمدی کلم « چالاب » : چ حرفنی ی حرفه تبدیل ایتدیکمز زمان
« یالاب » اولور . بو سوزدهده پارلاق معناسی واردر : یالاووق ، یالین ،
یالیز ، یالچین ، یالان ، یالاز ، یالاو کی . شیمدی طانکری ایله چالابک
ایکیسه بردن معنا ویررسهک ، « شفق حله طوغروباق ، پارلایان طا کریدر »
حکمه پیوسته اولورز . وبویله شفقده پارلایان شینک آنجاق « کونش »
اولدیتی بیلدیکمزدن پک اسکی آطالمرکز طاکری نامی ایله الله دییه
طایندیقلری شینک کونش اولدینقده شبه قالماز . دیمک که اولو آطالمرزده
دور صباوت فکریه لرنده طبق مینی مینی چوجوقلر کی نوره مفتون
وحیران ایمشله . درین قارا کلقدن ده اور کدیگرینه « طاموق » سوزی
دلالت ایدر . بو کونکی معناسی « جهنم » دیمک ايسدهده اصل معنای
لغویسی « قارالتق اولان قمر ارض » دیمکدر .

شورادن علم لسانکده نه قدر حکمت تاریخه یارديم اید بیله جکی
آکلاشیلور . فضله نهوغرافیا علمی نک تدقیقات مخصوصه سی دخی علم
لسانک تحلیللا ویردیکي شومعلوماتی تمامی ایله تصدیق ایدرک ، کوستریور که

اقوام بشریه نك كافه سی بعض صفحات اعتقادیه و اخلاقیه و مدینه دن
 كچشلدردر . اوللری حیواناته ، بوجكلره ، جناداته طایینشلر و عینی
 زمانده بربرخی ده یشلر . اوندن سوكراده كونه ، آتسه ، ظلمته ،
 طایینشلر و آتسه كندی اولادلرینی ، همجنلرینی قربان ویرمشلر .
 سوكرالری سو ، طوبراق ، دمیرکی عناصر ماده ییده طایمشلر . تكامل
 اعتقاده بویه اولدینی کی . حیات اجتماعی نك تكاملندهده بویه مراتب
 واردر . ابتدا اورمانلرده و مغاره لرده یاشماق و نباتات ایله ، یشلر ایله
 كچینك ، سوكر اوجیلیق دوری ، سوكر اچوبانلق دوری و كوچه لك
 دوری ، دها سوكر اباركرك تحت تحكمه آینمایله یغما كرلك و خایودلق
 دوری و كیت كیده ثابت ساكن تاسی ایله مدینه لرك و بویوك شهرلرك
 تشكلی و بو سایده قوم بر مدینه نك امكان ثبوتی و كوچوچك اولو صلك
 وقینه لرك اصول مركزیه یه قهر اوجبراً تابع طوتاسی و بو سایده بویوك
 ملتلك و حكومتلك تشكلی . ایسته بونلر هپ فنون اجتماعی نك ال برلكیه
 تحقیق ایدوب ، تعیین ایله دكلدی صفحات تر قیدر . تجارت و اداره وسیله
 دخی بونلره معادل صفحات متشابه واردر . بو کی تحقیقانه شعبات
 علوم علی الاكثر یكدیكرینه یاردم ایدیور . وبری برینك نتایج تحقیقاتی
 چوق دفعه تصدیق و احكام ایله یور . بونلرك جمله سندن استفاده ایدن شعبه
 معلومات ، فن اجتماعی ایله حكمت حنوقدر . بو معلومات تفصیله وابتدایه
 هنوز موجود دكل ایكن حقوق حننده اكثر علمانك فكری باطل
 و بعضیلری نك ده ملاحظاتی بر درجه یه قدر مقرون حقیقت ایدی . زمانز
 حكما سندن بر چوقلری و بالخاصه حكیم شهر اسپنر ، باغال ، دردیهر
 و امثالی ، تحقیقات عمیقهر لیه اثبات ایشلردر كه حقوق ، اولیه اوللری ظن
 اولوندینی کی . بر پادشاهك بر قومه بخشایش لطیف اولمایوب ، مناسبات
 بین البشریه منجر اولان بالجمله معاملات انسانیه دن وجود بولش و افرادك
 یكدیكرینه قارشى تجاوزاتنه سد چككم مجبوری ایله اعمال
 شخصیه یی تحدید ایتك ضرورتندن منبع اولمشدر . جمعیات بشریه

هنوز يك متفرق و يك سفيل برر كو چو چك حزب شكندده ايكن انفرادي يكدیكريله موانست و مشاركته مجبور ايدن سواقی طبعیه يا واش يا واش اولنری بر تربیه مخصوصهیه تابع قيلمش ويكدیكرلرينه قارشى واقع اوله بيله چك تمدیاده محافظه نفس و مال قیدی انفرادك قواى شخصیه‌سه مقنن و محول قالدینی ایچین تجاوزات واقعه‌نك بالثل مقابله‌ی دعوت اتمه‌سی هرکى بعض معاملاتده بعض قاعده‌لره مراعاته بالثقابله مجبور ایتش. ایسته بو دورده بر جمعیت عناصری دیتك اولان انفرادك حقوق شخصیه‌نك تأسسینی چکیردکینده کوروپورز .

شو حاله نظراً بویه بر دورده بر تجاوز و وقوع بوانجه اونك ضررینی نوعاً تنسین ایتدیرمك مقابله‌بالثل صورتیله آنجا ق اوله بیلپوردی و بوده صرف انفرادك عهدۀ کنایته قنش بر ایش ایدی ، لکن انسانلر ده اوزمانلر فطرتلرنده مرکوز اولان وحشت سوق اجاسیله مقابله بالثلدن باشقا بر صورت تلافی دوشونه‌مه‌مشردی . ایسته اونك ایچین درکه بویه بر دورده حقوق بشریه دایر یازیلوب ، ترك اولونمش اثر بولونه‌ماتله برابر بودرجیه واصل اولمش اقوام وحشیه‌ده حکمت حقوق جزا قسمنده بالخاصه انتقام فکرینه مؤسس اولدیقی آکلایورز . چونکه بر آدمك همجنسندن بری هرهانکی برسیله تلف ایتش اولماسی قتلک‌ده عینی صورتله اتلاف ایدلمی طرفین ایچین‌ده فئده‌بخش دکدر . زیرا نه مقتولک عائله‌سی قتلک تلف اولماسندن ماده استفاده ایدر نه‌ده انعدای ايله کندى عائله‌سه و باشقارینه فئده ترتب ایدوز . اولسه اولسه مضر اولانی تلف ایتك و بو صورتله انسانده طبیی اولان حس انتقامی تشفی ايله‌مکدن عبارت قالیر . فقط حس انتقام دیدیکمز بوتأثر معنوی یی تحلیل ایده‌چك اولورسوق ، دوام و بقای حیاتمه مانع اولان بر عامل مضرك بهمه‌حال محافظه نفس قیدی ايله وجدانمزد متولد اولان مبهم بر قورقودن نائی اورتادن دفع ایدیله‌سی آرزوسه منجر اولور . بناء علیه کوروپورکه بقای شخصیتمه مانع اولان بر شیک اورتادن قالدیریناسی

ايچين بزده فطره موجود اولان اوحيس ، او آرزو پك طبيعي اولديني كي بويله بر آرزونك اول امرده توصيه ايده چكي مقابله بالمثل بوتون بوتون بيروده بر حركت دكلدر ؛ يني كردك فرد ايچين كره كه جماعت ايچين مضرتي سزنيش وياميت اولان بعضي عواملك رفعه خادم بر حسي طبيعي دره . شمدى ، كنديني مدافعه ايتك وموجب مضرت اولان وضري طوقونان بر فرد قارشى عينا مقابله ايله مك تعريف ايتديكمز صفحه بشرينك اك طبيعي واك برنجي قاعده سي اولديني كي اساساً انتقام آلتوده حكمت حقوقلري نقطه نظرندن جزانك اك مهم سبي ايدى . بو پك ابتدائى بر دور اجتماعي نك فكر وحركتي دره . صوكرا بو انتقام حسي نك دائره شخصيتي آشوب عائله افرادينه شولى او حرك ورائه ومناسبه انتقال ودوامى موجب اولمش ، بوندنده جماعت ايچين ايكي نتيجه ترب ايله مشدركه حكمت حقوق اعتبارى ايله پك اهميته شاياندر : اولاً ، نتيجه نك برنجي سي امر مدافعه نك بر حق اوله رق ، دائره شخصيتدن چيتوب ، بر عائله ، بر صنف انتقاليدر . اوندن صوكرا ده ايكنجى نتيجه انتقام حسي صورتيه لازم كلن حق جزانك شخص ايله انظفا ايتيه يوب ، او عائله وصنف افرادنده دوامى وبناء عاليه تحكمى دره . بو ايكي نتيجه ده شو مطالعات حكيمه من نقطه نظرندن پك ميمدر ؛ زيرا ، حق مدافعه نك افراددن جماعته انتقالى آتخاق بو كريز كاعدن كچمك سايه سنده واملشدر . وبو وظيفه يني شخصك ومضرت اولان افرادك هر زمان حقى ايله ايفا ايدم بيلمه سي بر چوق اسبابدن طولاني وبر چوق وجوه ايله متأثر ومتمدر اولديغندن بو صورته بو وظيفه نك جماعته انتقالى ده ايله زياده تايمين آسايشي موجب اولمش وتاييد عدائته يارديم ايتمشدر . ايسته بو نقطه ده ياواش ياواش بر جمعته وظائف حكومتك ناصال بليرديكنى ونه وجهله تأسس ايتمك باشلاديغنى كورويورز . بونده مدنیه ده برخير اولديغنى آكلويورز . زيرا افراد ؛ تجاوز قورقوسيله حياتنك برقم كلينى

مدافعه به حاضر لائق وقوت و فعالیتك بر چو غنی ده اومدافعه اوغورنده
 صرف ایتك صورتیه متضرر اولورسه كندی سعادته حصر ایده جکی
 عمرینك بر قسم کلیدی بویولده هدر ایتش اولور . مثلاً بوکون حالا بزم
 مملکت مزده بعضی کویلرده بالذات برطاقیم مشاهده لرم واردز که شو ملاحظاته
 پک بدیهی و کوزدل مثالر تشکیل ایدر . بالابان طاغری طرفنده برطاقیم
 لاز و کورجی کویلرندن کچدم ایدی . اورا خلق اکثریا مصر بوغدای
 ایله تغذی ایدر . کوچوچك کوچوچك مصر تازالاری ایچنده برطاقیم بوچك
 قوبله جکله کورمشم بونلر نظر دقتی جلب ایتیدی . چونکه بو بکچی
 قوبله لری حیوانات غیر مونسه تجاوزاتندن محصولی محافظه ایتك قیدیله
 اولسهیدی ، اوتار لاجنلرك اطراف چیتله محاط بولونماق لازم کلیدی .
 بونی ، دایلم اولان ذاتدن حوردم ؛ « محصول زمانیدر ، خیرسرلرك
 تجاوزندن محافظه ایچین هر کیجه تالیهنك ارککلری نوبله الده توفك
 مصر تار لاسینی بکله لر . » دیدی . حالا دخی بزم استانبولزده وجوار
 کویلرنده اوزوم باغلریخی محصول زمانی ملحقاً بکله یین برچوق موظف
 آدملر واردر . شیمی دوشونه لم : برکویلو بوتون سه غداسی تشکیل
 ایده جك اولان مصری بویه آلی آی بوتون کیجه صراسیله بکله یه جك
 اولورسه ، اومصر کندینه نه قدر بهالی اوطوره جقدر ؟

ایشته اوتعریف ایتدیکنز دور اجتماعیه هر فرد بومتلزده ذکر
 ایتدیکم چیفتجی کچی هم محصولاتی ، مالی ، حیاتی هم جنسلیرنك تجاوزندن
 محافظه ایچین وقت صرف ایتك ، همده تجاوز و قوعنده مدافعه ایتك
 وانتقامی آلق ، جزا و یرمك مکلفیتی ایله عمرینك قسم کلیدی هدر ایدر
 ایدی . بالطبع وقتدن تصرف ایدوبده باشقا برشیله اوغراشه مازدی .
 دیمك اولویور که بو خصوصات مهمه نك متابروطفیه اوله رق ، افراد
 جماعتدن جماعته انتقالی ؛ افراد وقت قتراندیرمش واونلرك عمریخی اوزون
 ایتشدر . یالیکیز هر ایندیشك برده یوقوشی وار . بودرجه یه کانه حسی

انتقامك مناسب و وراثتله انتقالدن طولانی انتقام کورولمکده باشا یلمشدن و بناءً علیه جماعتك ایکی صنفی آراسنده قان دعواسی تحث ایتشد که حالا آنا و دلیز ایله قافقاسلیلر و قورسیقه لیلرده بو حس و بو عادت واردر . کتب مقدسه دن تورات وحی قرآنده بعض آیتار ، اوزمان ، یهودیلرک و عربلرکده حقوق نقطه نظر نیجه بو درکه پستیدن پک یوقاری یه جیقه مادی قلیخی اثبات ایدیور . بوندن بر آز صوکراده کوزه کوز ، دیشه دیش قاعده سی بر آز حکمنی غائب ایدرک ، دها لطیف ، دها یوموشاق اولویور . واقع اولان ضرری بدنا دکل ، مالا تادیه ایتک ممکن اوله بیلور که بزدهده دیت دیدیکلری قاعده نك منشی بودر . بو تکاملات مغویه نك مناسبات حریبه ده تأثیری کورولویور . مثلاً اُک اسکی وحشی زمانلرده طرف نیجه اسیردوشن بدبختلری پارچه لایوب ییمک عادت ایدی . دها صوکرالری یاریم یام یاملقدن انسانلرک اکثری متغیر اولغه باشا نیجه اسرای اشد عقوبات ایله تلف ایتک عادت اولمشی که بونی یایدیران زده انتقام حسدن باشقا برشی دکدر . حتی بو معامله ده بر آز تراکت کسب ایتش واسرائلک جمله سی اولدورمک عادت قاتمش اولدیغنی حالده هیچ اولماز سه بودشمنلری ایلدریده چوغلا ماسی ایچین ذریتلر نی منع ایتک لزومی دوشونولش حتی سلیم اول دورنده بزم . ایران ایله واقع اولان محاربه لر مزده المزه دوشن بر جوق ایران اسرا نك اعضای تناسیه لر نی کمش اولدیغمز عثمانی تاریخلرنده مقیددر وایا یایلاه « خصه یایلاسی » دنیلش اولماسی ده شایان دقتدر .

ایشته انسانلر آراسنده کی معاملاتک تجاوزله باشا یوب ، یاواش یاواش چکینکلکه و صوکر صوکراده رعایت متقابله منجر اولدیغنی کورویورز و تبعات تاریخیه و علمیه بزه بونی کوستر ییور . ایسته اُک طوغرو مغایله حقوق و عدالت بو مناسباتدن تولد ایتشد . لکن اُسکی زمانلرده جمعیت بشریه نك عناصر نی تشکیل ایدن اقوام مختلفه ذاتاً

تجاوز قورقوسیلہ احوال اجتماعیہ ککش وحزیر وقومیلر تشکیل ایتش اولدیقلری کیبی صناعت و تجارت سایه سنده بالذات طبیعتدن ، اوتوکمنز خزینه دن استفادہ ایتک یولنی بیلیمدیقلری ایچین یاشامق وچوغلامق خصوصنده تجاوزدن باشقا بر یول ، برقاعده بیلیمزلردی . اونک ایچیندرکه اسکی زمانلرده یئما کرلکدن ، یول کیجیایلکدن ومحاربه دن مهم فعالیت حیات یوق ایدی . حتی بوکون تجارتک معیشت شخصیه واجتماعیه مزده نه قدر بویوک اهمیتی وارایسه ، اوزمانده یغماچیلک ، زوربالک ومحاربه نک اودرجه اهمیتی واردی . عمده بوکون افرادک ویاجماعتک دیگر افرادہ ویاجماعاتہ غوغای حیات میانده تفوق ایدہ بیلیمسی ایچین نادل بعض فضیلتلر لازم ایسه ، اوزمانلرده برطاقیم افرادک ویاجماعتک سائر افرادہ ویاجماعاتہ تفوق ایچین بار بار فضیلتلره مانک اولماسی لازم ایدی . حکومتک صورت نشائی بختده تقصیرلا عرض ایدہ جکم وجه ایله بو بار بار فضیلتلرک تشکیل وتأس حکومتده من وجه ومن جهة بویوک بررولی اولمشر .

شیمدی ، بویله افراد ، یکدیگرینه قارشی کار وضررده مشارک بر جماعتک خصوصی دشمنقلربی خارجی دشمنلرک تجاوزاتی چوق دفعه لررفع ایتش وانتقام حسنی اونوتدوره رق ، دها بویوک بر قورقو الجا آتیله توحید واحکام ملیه سبب اولمشرکه محاربه نک نسبتا ک خیرلی تأثیراتندن بریده بودر . وحالا اک مدنی مملکتلرده یئنه حال وکیفیت بو منوال اوزره وقوع بولویور ؛ مثلا فرانسه ، آوستریا کی برلرده ملت افرادینک ودھا طوغروسی صنوف مختلفه نک منافع متضاده سی بر خیلی مناقشات شدیدیه وحتی مضاربه لره ، مقاتله لرده سبیت ویروبده ملتک تمامیتی اخلال ایدہ جک بر اشتباش قومییه ، براختلال داخلیه میدان آچدینی حائلہ خارجدن بر دشمن مشترکک تجاوزی ؛ بوداخلی قارغاشاقللرک اصناف اهالی آراسنده جایگیر اولان بوضدیت ومنافرتک برطرف اولماسه وبناء علیه

عموم ایچین بر تپلکه اولان او دشمن مشترک قارشینده عینی قورتو ایله ، عینی حسن ایله ، عینی غیرتله ملئک یکو جود اولماسی بالواسطه استنزام ایدیور. بوکا ائک بویوک واک کوزل مثل ، اختلال کیر زماننده فرانسه نئک حالیدر .

معلومدرکه ثقلت تضییقی آئنده ازبیلدیکی حکومت مستبده نئک فرانسه قومی بنیاتی اساسندن ییقتندن صوکر ا مدعش بر قارغاشالغه دوشمن و صئرف احوالی یکدیگری نئک دشمن جانی اولدرق ، بر برخی بوغازلامنه باشلامشیدی . فقط فرانسه نئک بو ضعفندن استفاده ایتک املنه دوشمن دول اجنبیه نئک وقوع تجاوزی اوزده یینه فرانسه خلقینک اکثریتی اتناق لزومنی حسن ایدرک ، هم داخلی قارغاشاقلری باصدیرمش ، همده خارجک تجاوزاتنه کوکس کر مشدی .

بز ، شیمدی ، یینه جماعتی بیراندینمز صفحه ده مطالعه ایدلم : یکدیگری نه تجاوز ایدمه مک وایدیلدیکی تقدیرده عیناً مقابله یه مظهر اولوب تپلکه یه دوشمک قورقوسی ، مساواتک منشیدر . حقوق ده بومعاملاتدن تولد ایتش وایله ریده وظایف جماعتک تقیم اعماله اوغراماسیله تشب آیه مشدر .

جمیعت بشریه ، اجزایی نامعدود ، اعضایی چوق عظیم بر وجوده بکزه تیله ییلر . وحکما اونی بویله بر وجوده بکزه تمشدر . بالطبع ، بو وجودک تمضوتشکلنده بر چوق معاملات وجریانلر حاصل اولور . اونک ایچین درکه بر طرفدن تأسیس مساوات ایچین بعض اسباب طبیعه الجاسیه مخصوص جریانلر شکل ایتدیکی ، دیگر طرفندن ده او جمیعتی تشکیل ایدن افرادک خصائل شخصییه دیگرلرینه تأمین غالبیت ایدرک بعض اخلاق و اوصافه ، بعض فضائله مالکیتی بر جریان مخصوص تولید ایتمشدرکه تأسیس مساواته منجر اولان یوقاریده کی جریانه بو صوکر ا کی نئک استقامتی خائنندر . یعنی جمیعت بشریه ده بر طرفدن تأسیس مساواته ، دیگر طرفندن ده او

مساواتی لایستطع اخلاص ایتمکه خادم ویکدیگرینه مخالف ایکی دورلو میلان و جریان حاصل اولمشدر و بونلرکده جمله سی اسباب طبیعیه به مبنی در .

شیمدی نه کی احوالده ونه طرفلرده مساواته میل حاصل اولوب ، هانکی احوالده دخی او مساواتک محافظه ایدیلهدیکنی آکلاتهیم :

بر جمعیت . نه قدر بیط ایسه ، اونی تشکیل ایدن افراد آراسته شخصی فرقلرده اوقدر آذر ، مثلا : جماعت حیوانیه ؛ انسان جماعته نسبتله پک بسیطدر . سن اختلافک موجب اولدینی ضروری فرقلردن صرف نظر فرضا دکنده سورو ایله آقین ایدن بر نوع بالیق جماعتی نظر دفته آئیر ایسه ، اونلرک افرادی آراسته همان هیچ فرق یوق کیدر . کذلک آفریقا کاشغرلرینک و سیاحلرینک جمله سی ده روایت ایدیورلرکه کندی خدمتکارلری اولان زنجیلری یبانچی زنجیلردن فرق ایتمکده دایما مشکلاتدن قورتوله مازلر ایش . حتی بوروایتلرده اهمیت ورمیه رک ، یالیکیز تشریحی بر نقطه نظرندن بونلرک تشکلات عظمیه لرینی و بالخاصه انسان جنسک حقنی مشاهد و مطالعه ایده رسه ک ، تشکیل زنجیلرک قفاسنی بر برینه مشابه بولورز . حال بوکه مدنی بر قومک مزارلغندن قنالرینی طوبالاسق ، آزالرنده شک و جسامتجه پک مهم فرقلر کورولور . تکامل قانوننک مسمی اولان بو شرط دخی یاشلی باشه بر قانوندرکه مافع الا اعضا فتجه عضویتکده برنوع تقسیم اعماله مظهر اولوب ، ترقی ایتمکده بولوندیغنی کوستر .

اوتدن بری بزم خدمتمزده بولونمقله بر تربیه مخصوصه کورمش اولان جنس حیواناتده دخی بویله بر تفرقه و تشب حصوله کمشدر . زیرا اونلرک هر قسمی آیری آیری خدمتلمزده تخصیص ایتمشز و حتی وراثت و اصطفایله بوتون بر خدمته تختس انواع واجناس یتشدیره بیلشمز کوبک و بارکیر جنسک نه قدر انواع عدیده سی اولدینی معلومدر . انکلترده یالکیز بش — اون دورلو اینک جنسی واردر . بو حقیقتلری الک اول

تعلیم ایدن عالم شهر چارلس داروین ، بر چیفت بیانی کوکرچیدن ۵۰-۴۰ انواع مختلفه وجوده کتیر مشدر. آکلاشیایور که بومیم قانونه لایقیه مطلع اولمازدن اول بیله بز، اصطناع سایه سنده خدمت مخصوصه مزه آلوریشلی بعض اجناس حیوانات بیله یتیشدیره بیلشمر .

شیمدی ، بومخیزده بوملاحظاتدن ایده جکمز استفاده ندر ؟
 اوئی بیلیم؛ اوده شودر که: تکامل دیمک ، بسیط برکتلهک یاواش یاواش
 ومخضا تأثیرات خارجیه ایله ویاخود انتقال ارثی سایه سنده حائر اولدینی
 استعداداتک ینه خارجی عوامل سبی ایله انکشافی یوزندن بسیط ایکن
 مرکب اولمی ووظایفدهده تقدیم اعمال حصوله کله سیدر. اصل مسئله مزدهده
 بو حقیقتک صورت تجلیسنی مطالعه ایدنجه کورورز که جماعت بشریه ،
 وقیله بسیط وهر نقطه نظردن تشکلات اجتماعیجه یکنق ومتجانس
 اولدینی حاده یاواش یاواش بعض تشکیلات داخلیه بلیرمه باشلایور .
 والک اول حاکمیت ایله محکومیت یعنی حکومتله اهالی صنفی تشکل وتمايز
 ایدیور. اوندن صوکراده صنوف مختلفه وجوده کله رک.تجار وصنعتکارلر
 پیدا اولویور واونلرک آراسندهده تکرار تشبات حصوله کلیور . ایشه
 حقوق اعتباریلهده بودورلو جریانلر حاصل اولمشدر که اونلرک بر قسمی
 انسانلری یعنی افراد جماعتی جان ، مال وعرض نقطه نظرندن مساواته
 کوتورمش فقط یوقاریده سویلادیکم وجه ایله محضا ترقیات سبی ایله
 استعدادات شخصی وقابلیات فطریه آراسنده اختلافات پیدا اولدیغندن
 بو اختلافاتک درجه درجه آرتوب ، بوتون خصوصی بر طاقیم قابلیات
 تولید ایتمی ؛ بومساوات میلی حدمن جهة قابلیتله تحدید ایتش. حیات
 مدنی مزه تعلق ایدن مسائلک احتمال که الک مهمی اولان بومخنده ذهنری
 خطیات مضردهن صیانت ایچین شیمدی حقوق ومساوات بمخلرنده نهدورلو
 دوشونمک ککمز لازم کله که یا کیلوبده بیهوده امللر وناقابل تحقق امیدلر
 دوشمه یلم . چونکه طبیعت خلافه اولونجه امللر من نهدر حسن نیت

مقرون بولونہ ، امید رمن ند قدر انسانیت پرورانہ اولہ ، اولنرک
 حین فعلہ کتیر بلہ یلمہ سی تمتع اولدینی شویله طورسون ، بویله بر خیال
 آرقاسندہ قوشمقلہ چکہ جکمز اذیت و مشقت و احتمال کہ دوشونوب
 قالمقلہ حس ایدہ جکمز الم واضطراب کلیاً ہدر در . حتی بو خصوصہ
 طوغرو برفکر ایدنک ایچین یا لکزر عقلدہ کفایت ایتیور ؛ چونکہ
 سلسلہ تفکر آتمزہ میدہ اولہ جق نقطہ استناد بر حقیقت مسلمہ فی ناطق
 بردستور اولمالیدر . بوکون معلوما تمزی اسلافک بیلکیسندن تمیز ایدن
 جہت ، بزمنک نک منہا ممکن تجربہ یہ مستند اولنامسی کیفیتی در . بو بچشدہ
 تجربہ ، وقوعات تاریخیدن ، خرافات قومیدن ، آثار عتیقہدہ حتی
 قبل التاریخی اولان ادوار وحشتدن بر معنای تکامل استخراج ایدہ بیلہ جک
 صورتدہ تبعاعد بولونمق و شیمدیکی جمعیات متمدنہ نک قدیم مدینلر ایلہ
 مناسبانی تحقیق ایتک و بوکون حالا دنیادہ یاشامتمدہ بولونان اقوام وحشیہ
 و بدویہ یی یکدیگریہ و صوکرادہ کندی جمعیات مدنیہ مزہ بالتطبیق او
 تبعات تاریخہ مزی اکمال و اتمام ایتکدر . سیاحتلرک والسئہ اجنبیہ
 بتبعاتنک بو خصوصہ پک بویوک فوایدی کورولمشدر . آفریقا و آسیا ،
 آوستریا و آمریکا حتی اوقیانوسیہدہ بعض اطہار اہالیسنک لسانلرنی ،
 خرافاتی عادات و اعتقاداتی تتبع ایتہدجہ بو خصوصہ طوغرو برفکر
 حاصل ایدہ مہمش اولدینمز صوکرادن صوکرایہ تحقق ایتشدر ؛ مثلاً :
 بوندن ایکی یوز سنہ اول ، حتی یوز سنہ اول یتشمش فوق العادہ بعضی
 متفکرین و حکما وارد زکہ بو مسائل مہنہ یی دوشونمشلر و بالطبع مدینتک
 درجات متفاوتہ سندہ بولونان اقوام مختلفہ یی طائیمادقلری و حقلرندہدہ
 برفکر صحیح پیدا ایدہ مدکلری ایچین بیان ایتش اولدقلری ملاحظات پک
 زیادہ حقیقتہ مقرون دوشہ مشدر . کوستردیکلری نمونہ مدینتہ علی الاکثر
 بر عالم خیالی تصویرندن عبارت قالمشدر . تا افلاطوندن طوتکزده زان
 زاق روسویہ کلنجہ یہ قدر حکمانک جملہ سی بوزمردہ داخلدر . بونلر

هيچ بر حقيقت سويله مه مشلر ويا خود بعضى طوغر و شيلر كشف ايتمه مشلر ديتك ايتمه ميورم . بالعكس بونلرك هر برى برر حقيقت جزئيه كشف ايتملر و بوتون مذهب لرني اونك اوزره رينه بنا ايتك يعنى اونى بر حقيقت مطابقه فرض ايتك قصور نندن قور توله مامشلر ؛ مثلاً : بر قيسى ، حق ، اكثر ايتك منفعتي در ديتش . آرسطو بو اعتقادي كچال وضوح له بر دستور شكلنده بيان ايتش . بوندن ۴۰ - ۵۰ سنه اول انگليز متفكرين حكما سندن بتمام ده عيني اعتقادي بر شكل ديكر له بيان ايتش . ديكر بر قسم حكما دخی حق ، قوتدر ، ديه ريك ، بو ايكي شيئي بر طومتش . ديكر بر فرقه دخی حق ، بر عنایت مخصوصه ربانيه در ، ديتش . بر طاقيمي ده حق ، حریت طبعيه در ، انسان ، حر اوله رق ، طوغر مشدر و اوله ياشامق ده حيدر ديتشدر . ديكرى ده مساواتدر ديتش ... بو اعتقاد ايتك اختلافاته باقيلير ايسه صرف تمايلات شخصيه اثرى اولديني كورولور . چونكه هنوز بونده حليميت صفتي يتردر . زيرا ، حلمده شخصيت اوله ماز ، قواطع افكار وارددر . ايسته بو ياكيشلنلره بر مثال اوليق اوزره حكيم مشهور زان زاق رسولك بو مثله حتنده يعنى حق و حقزلق ديديكمز كيفياتك منشي حتنده بيان ايتش اولديني افكارى خلاصه عرض ايديم .

بوذات ، انسانلري بدايت امرده مساوى حقوقه مالك فرض ايديوور و حقزكورديكى اختلافات حاضره نك ، مساواتسزلك ، زنكيك ايله فقيرلك محض علم و مدنيت سايه سنده وجوده كئش بر شرت اولديني ادتا ايديوور . فضله اوله رق ، جماعتك تشكلكنده ، حكوماتك ظهورنده غير ارادى و صرف طبعي بعض عوامل و مؤثرات آرايه جفته افرادك بردن بره بكديكرينه قارشي عهداً اجتماع ايدوب ، بالاتفاق بو هيت مدنيه ي وجوده كتيرمش اولديقلرني كورمش كچي سويله يور .

بو ، كاملاً ياكيشدر . ايتك طوغر و سوي شودر كه : هر شیده حياينه

قابیلان بوحکیم بویکی مسائل عامه ده حکم ایده بیلیمک ایچین لازم کلن شروطک هیچ برینه رعایت اینهمشدر دینه بیلیر؛ چونکه عالم انسانی تشکیل ایدن و درجات مختلفه مدینه بولونان اقوام متنوعه ی یکدیگرینه قیاساً مطالعه و تتبع ایدوبده بر معنای حکمت چیتارمش اولادینی؛ سوله دیکی سوزلر ایله تابندره زمانمک تبعاتی، بوعتقاداتی کاملاً رد و ابطال ایشدر. واقعا اوللری بوتون انسانلر حقوقه مساویدر دیمه سیله نوعماً حقیقتک بر جهتی کشف ایش کی بزده برطن حاصل ایدیورسده، بوطن بیله طوغرو دکلدر، چونکه جمیات وحشیه ده واقعا افرادک حالی هنوز پک متساویدر؛ فقط ژ. ژ. روصونک ظن ایتدیکی کی مساواة حقوق مدنیه نامنه برشیئه مالک دکلدر. آنجاق وحشیلر؛ حاله، فکرجه، اعتقادجه، عادتجه، میشتجه، ثروتجه، بلکه متساوی دینه جک بر درجه ده ایدیلر. لکن برمیشت مدنیه ده افراد جمیعتک محتاج و نائل اولدینی حقوقه مالکیتلری شویله طورسون اولمغا ایله حقوقک اوزمانلرده واوله جمیترلرده وجودی بیله یوقدی. روصونک بوخطاسنه سبب انسانی طبعاً آئی وعالیجناب فرض ایتمی، آنجق اسپر طرفدن کشف ایدیلوبده بویوک برملک فلسفی صورتنده بسط وایضاح اولونان حقیقت تکامله بالطبع واقف اوله ماماسیدر. بویکون مدنی برملک بعض افرادی بالاتفاق آراالرنده برمعاهده یاپه رقی، باشقا برترتیب اوزره یاشامایه بلکه قرارورده بیلیرلر. فقط بوقرارلری برطاقیم افکار معینه ک محصولی ووافکار معینه ده بزم هویت منویه مزنی تشکیل ایدن و محافظه حیامزه خادم اولان بعض حسیات اصلیه و طبعیه ناک محصولدر. بو حسیات پیدا اولمادیقجه یعنی عصرلرجه و بطنلرجه سورهن حیات اجتماعی ده اکتساب ایتدیکنز تجارب مکرره ایله پیدا اولمادیقجه بویله برعه د ویاخود قرارناصل ممکن اوله بیلیر؛ نهوت، انسانی برملک فرض ایددرسه ک، و حیات مدنیه مزک خادم لری اولان علم و صنعتی دخی

بر عمل شیطانی ظن ایدر سهك ، شبهه سزدر كه بدايت نشأته انسان ، ملك قدر ايجى وعادل ، معصوم ، حشاش و مساوات پرور ايش ديه برفكر بيان ايتك مجبوريتدن قور توله مايز .

ايشه ژ . ژ . روصونك دكل يالكز خطى اولديغنى ؛ فقط نيچين ونه يوزدن بويله برخطايه دوشمش ايدى كيني ده بوكون آكلایورز ديمكدر . بالطبع روصو وامثالى كى حكمانك بيان ايتدىكلرى ملاحظات ياكلايش برطاييم اساسلره مستند اولديغنى ايچين اونلرك يزد مابه الامتاك اوله رق ، عرض ايتدىكلرى نمونه خيالى يى ده بكنه مهيز ؛ يعنى : شيمدىكى جمعيات مدنيه مزك بر چوق وجود ايله تصورلرى و تنصافى ايله حق سز لقلرى . اولديغنى تصديقده هر كاه متفق الرأى بولونمقايه برابر شويله اولماليدر ، بويله اولماليدر ديمه لرني قبول ايدمه يز .

جمعيت مدنيه مزده بر چوق حق سز لقلرك وقوع بولمقده اولديغنى يزد ژ . ژ . روصو وامثالى ايله ومذاهب مختلفه منسوب حكما ايله برابر تصديق ايدرز ؛ فقط طبعته نه قدر حادثات وقوعه كلير سه بونلرك جمه سى ده معال بالاعراض اولديغندن بويله انسان آراسنده هان دائما وقوع بولدىكلكه اولان ويزه حق سز كوزون برطاييم حادثاتك مطابقه منشئى وسبب وقوعى وحتى اونلرى رفع و دفع ايتك خصوصنده بونجه حسن نيتلره وغيرتاره رغماً تحمكى تعريف ايتك لازم كلير . وتعريف ايدوب اسبابى آكلشيلما ديقجه بوبابده برشى سويله مك ولو كه حسن نيته مقرون اولسون ، طوغرو اولماز . بيم فكر جمه حق سز لقلرك جمه سى بر منشئدن تولد ايتمه مشدر . حتى حق سز لقلرك منشئى دها طوغرو سى منشألرى چوقدر ومتنوع الطبعه در . عني آنادن وبابادن طوغان دورت چوجو غك برى سى سائر لرينه نسبة دها قوى ، دها ذكى ، خلاصه دها كامل ومستعد طوغه بيلير . اونلردن برى سى كده صرعه لى طوغمش اوله بيلمه سى ويا خود صول طرفى اعضائى ك نافصه اخلاصه اولماسى پك

محملمدر؛ نیتہ کم امانل عدیدہ سی واردر . شیمدی ، بو چو جو قلرک
 جملہ سی دہ بر فطرندہ یازادینامشدر دیکدر . بو ایہ ، مساوات اصلہ
 ادعائہ قارشیک ظاہر و بدیہی و قوتلی بردایلدر و شبہ یوقدرکہ برانسانک
 جماعت ایچندہ غوغائی حیاتہ موفقیتی بعض قضائل و حساب و تخیلہ
 کلہین و علی الاکثرہ مقدراتہ نامیلہ یادایدیلن عوارض و قوعات استنا
 ایدیلیرسہ البتہ و سبائلی نسبتندہ موفقیت تأمین ایدر . بورادہ وسائیل
 دیدیکمز شی متعدد قابیلردرکہ بونلرک بر قسمی مادی ، بر قسمی معنویدر ؛
 مثلاً : صحت و وجود ، موازنہ اخلاق یعنی نفسہ حاکم اولوق ، حیاتہ
 تحکم ایدہ یلمک ، مشیات مضر دیہ قارشیک صبر و امساک کوسترہ یلمک ،
 ملکات عقلیہ سائر لہینہ ذاتی اولوق ، یاشادینی ظرف و تحیفہ کورہ
 کندنی بقای حیاتہ و تحصیل سعادتہ انڈزیادہ موافق کلہجک خط حرکتی
 تعیین ایدہ یلمک کی قابیلردر . طبعیدرکہ دہا صاعلام ، دہا ذکی ،
 دہا زیادہ متوازن الطبع طوغمش اولان بر آدم بویہ طوغمایاندن زیادہ
 بو خصوصہ قابیلردر ؛ یعنی فطرت ؛ سائر امثاندن اسیرکہ مش
 اولدینی وسائیل منمہ حیاتی بویہ بر آدمہ بذل ایتشددر . بو ،
 مساوا سزلقدر دیہجکمز . قبول ایدرم . حق سز اقدر دیہجکمز .
 اونی قبول ایتہم . چونکہ بومساوا سزلقدہ اولہ اولہ طبعی مئول
 طوتمقدن بزجہ یک بویوک برکار یوق ؛ زیرا بزده او طبعک محصولی بز
 واونک مافوقہ حقیقہ مایز . حتی طبعک تصور لر دیدیکمز یعنی تصور شد
 ایتدیکمز بونوع حق سز لقارینی دہا یاقیندن تخیلاً تبع ایدہ رسہک ،
 اونلرک بوتون بوتون حق سز اولمایوب ، بزم اعمال سابقہ مزک جزای
 ایدیکنی دہ آکلارز . و بونلری تمامیلہ اصلاح ایچین قدرتمز اولمادیغنی دہ
 آکلارز . دیگر طرفدن شونی دہ خاطر مزہ کتیرہ ملی بزکہ یوقارودہ تکامل
 قانونندن بر آز بحث ایدہ رکن سویلہ دیکم وجہ ایلہ بر جمعیت مکملہ دہ
 مساوات مطلقہ کورہ مایز . مساوات مطلقہ آرامق ایچین کتدجکہ جماعت
 سغلیہ طوغرو یورومہلی واک آشاغی طبقات تضویہ دہ تمامی ایلہ متجانس

و مساوی افراد آرا می‌درد. عینی‌جسدن اولان بر طیر طیلک، بر بوجکک، بر کوچک قورداک عینی‌دورده حیاته بولونمق شرطیه برخی دیگرندن فرق ایدمه‌یز. حتی اجسام عضویه دیدیکمز کتله ذی‌حیاتی تشکیل ایدن عناصر اصلیه تشریعییه واریرساق، علی‌الاطلاق حییرات آراسنده جنسیت فرقدن باشقا بر صفت ممتاز بوله‌مایز. شیدی بو درکه سفایتدن تکرار طبقه طبقه یوغای چیقماق اوزره حقیقت تکاملی واونک صور متابعه تجلیاتی تابع ایدمه‌یه، کوزورزکه یاواش یاواش تقسیم اعمال کتدیکه دها واضح اولوب آریبور. عینی جمعیتی تشکیل ایدن اصناف آراسنده صنف مختلفه شکل ایدیور و بالطبع هر صنف افرادی یا شایه بیلمک و هویت شخصیلرینی محافظه ایدمه بیلمک ایچین غوغای حیاته مجبور اولدیلری ایچین بونلرک قوایی ضعیفدن ممتاز اولوبور. خلاصه، جماعت نه قدر تکامل کورمش اینه، اومسواتسزلی دها زیاده متنوع و دها زیاده بارز بر صورتده کوزه چاریبور. دیمک اولوبور که بو اختلافات، بومسواتسزلقلر تقسیم اعمال، غوغای حیات و رقابت کبی اسباب طولاییه تکاملک نتیجه‌سیدر. بوکا قارشلی بر انسانلر نه یا به بیلیرز؟ ونه قدر چاره ساز اوله بیلیرز؟ و خصوصاً بوکا ناصل حقسزلی دیه بیلیرز؟ کری قالان، ضعیف دوشن، ایشه یاراماز بر صورتده طوغان افراد نظرندنه نسبت حقسزلی صایله بیلیر. فقط بوندن آنجاق طبیعی مسئول طومالیدرلر. مثلاً صرع‌لی، احمق، سقط، قصورلوطوغمش اولان بونجه زوالی سفیل آدم‌لر مکمل طوغانلری حقسزقله اتهام و مسئول ایتمکدن زیاده اجدادینی و کندی آنا باباسنی و نهایت کندی ظالمنی اتهام ایتمه لیدرلر. زیرا، اونلرک بویه سفیل طوغانلرینده قابلیتلی افرادک ذره مادخلی یوفدر. بناء علیه حقسزلی بیله نهایت امرده مساواته منجر اوله بیله هر مساواتسزلی؛ حقسزلی صایله‌ماز. هر مساواتسزلی حقسزلی صایانلر واردر دینیه بیلیر. اوتقایددهده سائر انسانلری بوندن طولای مسئول طوغانلری حقلی دکلدیر دیرز. مادامکه

بو حقسرزانی یابان ، حتی اعمال سابقه به بر جزای سزا کبی اولدیتجه
 حقی بر صورتده اجرا ایدن طبیعتدر . طبیعت فارشی حکمز کچمز .
 بناء علیه بو دورلو مساواتزلقدن شکایت ایتکده بیروده بر ایشدر .
 احمق طوغش اولان بر آدمی هیچ بر وسیله ایله ، هیچ بر واسطه ایله
 بر داعی یایمیه موفق اوله مادیق . کذاک تکامل کورمه مش چیرکین
 و آشاخی بر قوم افرادینده مدیتده الایلری کیتمش بر قومک ال کوزدل
 نمونه لرینه یاقلاشدیره مادیق . بو قدرتی ، کندینه مخصوص بر امتیاز
 کبی محافظه ایدن طبیعت بیله اونی بر چوق شرطلر ، بر چوق احوال
 و ظروف قیدیه بر برینی ولی ایدن ادوار تکامل سایه سنده یاپه بیلور .
 بز ؛ قصور دیدیکمز امر طبیعی به چاره ساز اولوق ایسترایه ک ، سرائر
 طبعی آ کلامنه چالیشمالی بز . و ممکنه اوادوار تکاملی تسریع ایتمه لی بز .
 معاملاتمزی حساب وقید آلتینه آلهرق ، عوارض محتمله یی اولدن
 کسیره بیلوب اونلره مانع اوله بیلیدیکمز قدر مانع اولمالی بز .
 وقضالر وقوعی تحدید ایدهرک ، ضیاعک اوکنی آله بیلمه لی بز
 بوکا قیصه بر مثال عرض ایدلم : وقتی ایله خسته لقلرک سیرینی ، مدتی ،
 صورت انتقالی واسباب مرضک ال مؤثری اولان عوامل مخصوصه یی
 شیمدکی و شیمدیلر قدر طایمادیغمز زمانلرده ضایعاتمز ، شیمدیکنه نسبتله
 پک بو یوکدی ؛ یعنی باشقا بروجله سویله به جک اولورسوق ، قضا
 احتمالاتی پک چوقدی . بوکون مدنی بر مملکتده تیفو کبی ، قولرا کبی ،
 قیزیل قراموق ، ایصیتمه کبی صالمنین خسته لقلرک ظهور و تحکمی غفو
 اولونماز قصورلردن اولوق اوزره تلقی ایدیورزو کی می مسئول طوته جغمزی ده
 لایقیه بیلوروز ؛ چونکه نه واسطه ایله ونه صورت اوزره انتقال
 وانتشار ایتدیکندن ده خبردارز . اوندن ماعدا دیکز فنارلرینک ، تلغرافک ،
 تلسر تلغرافک ، وسایر کشفیات فیه نک ، قضالری نه قدر آراتدیغنی
 وجعیتمک مناسبات حیاتیه می دیمک اولان روابط تجاریه به نه قدر تقویت

ویردیکنی بیلیورز. ایشه ، یوقاریده سویله دیکم کی سرائر طبعی کشف ایتک سایه سنده کیتدی کجه قضا لک اوکنی آلیورز دیمک اولدینی آکلاشیلیور. ایشه ، طبعه قارشی یایه بیله جگمز بو قدر در. دها طوغروسی بو قدر دکلسه بیله بو وادیده در. فقط طبعک بر اثر تکامل اولار ق ، وجوده کتیردیکی آز حوق حقی مساوات سرائی بر مساوات مطلقه حائنه ارجاع ایدمه یز ؛ ایده بیله ک بیله بر ترقی صایلمازدی . بناءً علیه قطعاً بو خیال خامدن واز کچملی یز .

شمدی ، بر ایکنجی صنف مساوات سرائی واردز که اونلر علی بنده نه قدر اعتراضات وارد اوله حق ویر یز. فقط ، بوراده ده رعایت ایده جگمز قیدلر وارد در. بو جندن اولان حق سرائلرک همان کانه سی بزم اثر مزدر . قوانین موضوعه مزک واونلر اساس واستاد کاه اولان عادات و اخلاق واعتقادات مزک بو خصوصده بویوک بردخی وارد در . بز ، او عادتلر ، او اعتقاداته تابع اولدیکجه اونک نتایج ضروری سندن ناصل قاچینه بیلیز ؟ وقتی ایله انسانلر ؛ - مقدمه ده سویله دیکمز کی - یا شامق قیدی ایله هنوز مجاذله و محاربه دن و بر برینی تلف ایدوب ، ییکدن باشقا بر قاعده بیلمزلر ایکن یینی دها طوغروسی هنوز اولانجه مضای ایله بر حیوان وحشی ایکن قوتدن اور کشلر. اوکا طایفه شلر . حقوق و حکومت ؛ بو تغلبدن طوغمش ویا واش یا واش حقوق طبعیه اعتباری ایله یالاکز موازنه واعتداله میل صورتیه ترقی اولمشدر . بناءً علیه محافظه حیات و مال و ناموس حق ایچین نه قدر مساوات ادتا ایدیلیرسه طوغرودر. فقط مطالعاتمزدن و سیروداتمزدن قولایلقله آکلاشیله جغه کوره هروجه ایله جماعتک تکاملی بویله بر موازنه واعتداله میل صورتیه واقع اولما مشدر . چونکه قابلیت افراد واستعدادات اشخاص کیتدی کجه متفاوت اولدیفندن و مکتبات اعتباریه حق و قابلیت و استعداداته صقی صقی به تابع و مربوط واونکه متاسب بولوندیفندن بر نقطه نظر دنده باقیلیرسه ترقی و تکامل ؛

مساوات مطلقہ دہ دکل ، مساوات نسبیہ کندی کنی کو ستر مشدر . بناء علیہ
 شو تقدیر جہ حق ؛ عرض خصک قابلیاتی نسبتہ مظاہریتہ نائل اولسی و هر کسک
 دفع و تہوین احتیاج ایچین سعی و کوشش ایلمہ سندن عینی حریتہ نائل
 اولسی ، و آرزوق کسب ابتدکی شی ہرنہ ایلمہ اونده حق ملکیتی ہر کسہ
 متساوی بولونماید . آکلاشیلیور کد شو ملاحظہ ہر دور لوسویا الیستلرک
 اساس ادغالرینی ردائیش اولویورز . لکن بونلر بعضی حقسزلقلر و وقوعی
 ادعا ایدیورلر کہ قابل انکار دکلدر و بو حقسزلقلری ہر کس اونلر قدر
 کوروب ، دوشونویور . جعیتمزہ عارض اولان خستہ لقلری کورمکده
 حتی بردرجہ یہ قدر تعین ایتمکده اتناقر محتقدز . فقط ، توصیه ایستکلری
 اصول تدایوی و علجلری بکہ نمہ دیکدن ماعدا قطعاً مضر و حتی بالذات
 اوخستہ لقلردن دہا زیادہ و خیم کورونیورز . اوت بزده بو حقسزلقلری
 مادام کہ تسلیم ایستیک ، اونلری دہا یاقیندن تتبع ایدلیم ؛ کورہ جکز کہ
 اونلردہ زمانہ کورہ حقوق مساہ دن معدود ایمش . مثلاً امتیازات قدیمہ بی
 الہ آلم : و قیلہ درہ بکلری و قراللر کیبی رأس ادارہ دہ بولونان اشخاص
 مہمہ نیک اشخاص اوزرینہ حقوق مطاعسی و ارایدی . زیرا ادارہ لرندہ
 بولونان افرادک جانلرینہ ، عرضلرینہ ، ماللرینہ ایستہ دیکلری کیبی کیف
 مایشا تصرف ایده بیلر نردی . بو ؛ اونلرک حتی ایدی . حتی بویلہ برحقدن
 شدتلہ متضرر اولان خلق ؛ اونی ؛ رئیسک حقوق مقدسہ سندن اولمق
 اوزرہ طایر و تسلیم ایده ردی . حکیم مشہور سپنسرک «عدالت» عنوانیلہ
 یازدینی معتبر اترده استہاداً روایت ایستیک بوکون حالا آفریقادہ یا شاہیان
 بعضی اقوام وحشیہ دہ رئیس ؛ افراد اوزرینہ حاکم علی الاطلاق دہ .
 اوافراددن برینی ولو کہ کیفی ایچین بریو کسک قیادن آشاخی آتیابودہ
 بارچالانمایہ محکوم ایدنبجہ اووحشی زنجی ؛ بو حکمہ قطعاً اتباع ایدیور
 و بر ساعت اوندہ انکترہ مستملکسی حدودینہ قاچوب قور توماسی
 کندینبجہ غایت قولای ایکن بوکا مانع اولہ جق بر بکجیسی ، برضابطی

يوق ايكن قطعياً قاجوب ، قورتولوق ايتميور وريشك امري يرني بولسون ديهه كنديني ياردن آتوب تلف ايديور . بوكا سبب نه در؟ ديهه جكسكز . بوكا سبب ؛ اعتقاديدر ! اووحي ؛ كندی ريئسي الله طائيديقجه باشقا دورلو حرک ايتش اوله يدي غريب اولوردی . اوللری اراضی ؛ دره بکيلرك واصحاب زعامتك آلرنده ایدی . خفق ؛ آتغاريه ايله چالیشير حيوان سوروسندن عازتدی . بود اونلرك حق مشروعی صايليردی . حتی قرون وسطا دره بکيلرندن بعضی اوهرکله سوروسی کي ايشلرين خلقتدن برکوی افراديني بنده لکدن آزاد ايتمکه جزالاندرمش اولديني حالده بو زواليلر بونی عظيم بر فلاکت کي تلفي ايتشار و اوقوللقدن آزاد اولوق ايتمه شلدر . عظيم کورونتي چيتارمشلر ، افنديلرينه قارشى عيسان ايتشار ؛ فقط حريتلرينك استحصالی ايچين دکل ، قوللقلرنده دوام ايچين بوحرکتده بولنشلدر . بزه بوکون غريب کان بو طرز حرکتك سبي نه اوله بيلير عجا ؛ اراضی نك ارباب زعامته و دره بکيلره مخصوص برحق ، برمال مشروع اولماسی ؛ اوزمانلر فعاليت حياتيه واجتماعيه نك محاربه دن مهم برصورتی اولماسندن وريشلرك موقيت حريبه ده اك بريخی شرط ، اك بويوك آمر بولونماسيندن وغنيمتك ده بالطبع هرکدن زياده اونلره عائد اولماسيندن ايله وری کليور . ذاتاً افراد خلقتك ده ، ريئسلرك ده مال مشروعی اولديغيني اونوتمايم . يونان قديمك اك مدنی اولديني بريقله س دورنده بيله حكومت ؛ افرادك مالنی ، جانی ، حريتى كيف مايشا تصرف ايدرمش . بودرجه مدنيت وارمش برقومده بو حالى بوکون بك غريب کورويورز . فقط اوقومك اقوام سائر و مجاوره ايله دايماً محارباتده بولونديغيني و محافظه استقلال ايچين هر فرد جماعتك بلاقيد و شرط حكومته تابع بولونمقده كي مجبوريتى خاطره كتيرسهك ، بواصولك غرايجى قالماز . ايشته اونك ايچين دركه كرده آورپاده اولسون ، كرده آسياده اولسون ، ادوار تكاملك صفحات متشابه منده احوال متشابه يني ؛ اعتقادات متشابه يه مربوط وعلاقه دار کورويورز . بونلرايه

اتفاق قیلیندن دگادر. هر دورك كندينه مخصوص اولان احوال و اعتقادات طبعیه سیندن معدوددر. دره بکیلكك اضمه جلالی ایله قرون اخیره نك باشلامش اولماسی معیشت اجتماعی و مدنیه مزى اساندن دكیشدیرمشد. و بناءً علیه بوگون آرتق كندی معیشتزه موافق افکار و اعتقاداتمز اولق لازم کلدیکی کیبی معاملاتزده او معیشته و او افکاره مطابق اولاید. ایشه بوگون آریستوقراسیه نك امتیازاتینی بردور قدیم مدینتك بقیه تأثیراتی کیبی تلقی ایتدیکمز و اعتقادات و معیشتزه موافق کورده دیکمز ایچین قبول ایدمه یوروز و فی الحقیقه ده بوگون رأس کاردده بولونان افرادی؛ انلیک سلاسه سیندن عد ایدرجك قدر احق بولونه دینمز ایچین حقسز کورو یوروز و صحیح آده حقسزدر. اونك ایچین بوکیبی امتیازاتده یاواش یاواش قانقشم و هیچ اولمازسه قانقیمان یرلرده ده حکمی قلامشدر. حقوق طبعیه مزه مانع اوله جق قدر بر تأثیری یوقدر. توانین موضوعه مزده ده بعضی حقسز لقلر واردر که اسبابی آرانسیلیرسه شیمدیکی قانونلر مزك اکثر وجوه ایله اسکی قانونلر مزك مؤسس اولدینی احکام و اعتقادات باطله یه باغلی اولمالریدر.

بوخصوصه عادات محکمه مزك دخی چوق یاردیمی واردر. خلاصه تکمیل اعتقاداتمزله برابر معیشت حاضره مزك ارکان اساسیه سنی تشکیل ایدن شروط نه قدر دکیشه بیلیرسه، بزده او قدر حلزری دکیشدیره بیلیر. یوقسه من جهة واکثر وجوه ایله حالا ماضیدن قالمه برطاقیم اعتقاداته، عاداته و طورلره اتباع ایدمه طورورکن یا نکمز برجهتجه جماعتزى دکیشدیرمك ایسته مک عظیم بر تناقصدر که بویه برامیه نك حصولی ایچون صرف ایدمه جکمز قوت و همك هدر اولماسی یکانه جزا مز اولور. بوگون حقایق فلسفه دن اولق اوزره مسلم برکفیت واردر، اوده هرکک، هر جمعیتک، هر صنفک حیاتی تشکیل ایدن شرائط محیطیه و ایجاباته مطابق بر معیشته انقیادی ضروریدر. حتی بر فردك، بر جماعتک علی الاطلاق سائر افراد و جماعتدن

عضویه، طبعاً اکمل اولماسی کندیسی قورناردماز. بالعکس موقع ومحیطه اَلْزایاده اویغون اولماسی لازمدرکه بقابولسون. اونک ایچوندركه انک کوزل شکل حکومت علی الاطلاق تعیین اولونه مامشدر. فلاسفه قدیمه بو مسئله ده اطلاق حکم ایددرک، انک کوزل شکل حکومت؛ حکومت شخصیه در، آریستو قراسیه در، یاخود ده موقراسیه در دیشلر. زمانترک ترقیاتی ایله ملل مختلفه نك جماعه احوال روحیه سی ده ایی تتبع ایدیش اولدینی ایچین عصر مزده انک طوغرو دوشونن فیلسوفر؛ بو حکم مطلق ابطال ایددرک، بیان رأی ایدیورلر. وعیچ برشیک طبعیت مطلقه سی حقدده بر فکر حاصل ایدمه یه جگمزی اعتراف ایله برابر بر ملتده وجود بولان شکل حکومت؛ او ملت افرادینک اخلاق و تمایلاتجه علی الوسط شایل اصلیه سنه مطابق بر صورت آله جغنی حتی حکومتک بالذات بوقالبه، بو نمونه طوراً موافق بولونه جغنی ایسته او مطابقت کیفیتک بر لازمه ضروری سی، بر شرط اساسی اولوق اوزره کوسترمشلر. شو تقدیرجه یوقاریده ایراد ایتدیکمز سؤاله انک موافق اولان جواب اهالی نك مزاجنه، درجه تکاملنه انک اویغون اولان شکل حکومت، حکومت صورتلرینک انک اییسی در، جمله سیله اختصار ایدیه یله جگمز حکمدر. دیک اولویورکه طرز حکومت؛ مزاج وسطی امتک محصله سیدر. ایسته اونک ایچوندركه «هر ملت؛ مستحق اولدینی حکومته نائل اولور و یاخود نائل اولدینی حکومته مستحقر» دین مونه سکیو بو حقیقی زمانتردن ایکی یوزسنه اول سزمش اولسه کر کدر.

شیمدی حریت و مساواتک منشأری حقدده کی ملاحظاتی مزای اختصار ایدیه یلمک ایچین برایی سوزدها سوبیله م:

علی الا کثر زمانترده حریت ایله مساوات یکدیگری نه تردیفاً ذکر اولونه کلیور و بویکی تمیرک متضمن اولدیلاری معنجه تعادل و تعارف بولوندیقه دائردم بر فکر باطل حاصل اولمشدر. حریتک مساواته معادل،

مساواتك ده محضا حریت اولدیقه دأثر اك مدنی آدمار مزده بیله برظن باطل حکمفرمادر . اك مهم وائ فا خطا لمزدن بری بودر . تكامل نقطه نظرندن ساحه عالمده وخصوصا جماعت حائنه كلش ذوی الحیاتك ترتبندده واقع اولان تنبعات اثبات ایدیورکه هروجه ایله مساوات ظاهریه ، اك عادی درکه لرده بولونان جماعتده کوروله بیلیر . چونکه هنوز اوکی جماعتلرده بالتکامل افراد واشخاص آراستنده تفاضل حاصل اوله بامشدر . یوقاریده مثلاً عرض ایتدیکیم کیی براوستومروسوروسی عرض ایدن افراد اوقدر متساویدرکه آرازلنده کی فرق ، قطعاً تعیین اولونه ماز . حال بوکه سلم تکاملده قدمه قدمه یوکلدیکیجه عینی جماعتك افرادی آراستنده تفاضل و تمایز آناری کوزویورز و بوکیفیتی اوجاعات مکسئنه نك درجه تکاملی نسبتده بولویورز . بوندن آکلاشیلیورکه ترقیات اجتماعیه ده ذاتاً هرشیده اولدینی کیی کیدیش ، مساواته طوغرو دکل ، تفاضله طوغرودر . مدنی برانسان جمعیتده مرتبه مرتبه ، درجه درجه طبقه لر حاصل اولدینی کیی اوضقه لر آراستنده یکدیگرینه نسبۀ تمایز بر طاقیم افراد پیدا اولویور . دورلو دورلو استعدادلر ایله طوغمش ، هم درجه ذکاجه فرقی ، همده تمایلات حسیه وذهنیجه بر برینه بکزه من آدملر وجوده کلیور . دیمك اولویورکه طبیعت ، تکاملنده مساوات ابتدائی بی دایما اخلاطه ساعی بولونویور و ترقی نك معناسی ده شو بمشزده بو اولسه کره کدر . مادی مثاللر ایله بونقطه بی ایضاح ایدیم که مبهم قالماسین : آفریقا زخمیلرندن مرکب هر حانکی بر جماعتده ارسطو کیی بر فیلسوف ، غالیله کیی بر متفنن مجرب ، آهل کیی بر ریاضی ، شکسپر کیی بر شاعر کله مشدروحتی کله مزدی . سبی ده ینه یوقاریده عرض ایتدیکمنر حقیقتدر ؛ یعنی اوایله افرادی یکدیگرندن تمایز اوله مایه جق قدر بسیط ومتساوی بر جماعتده بویله بر اثر تفاضل بکله نیله من . فقط ظن ایدیلمسین که بوملاحظاتمز ایله بز ؛ جمیعت بشری بی اسکی هندیلر کیی بر طاقیم صنوف

معینه به آیره رق، برین دیگرنه تضیلاً حقوق بشریه بی عندی و کینی بر مقیاس ایله تعین ایتک ایسه یوز. قطعاً فکر من بو دکلدر و ملاحظه آنمزدن ده بونتیجه چیتاریله ماز. چونکه طبیعتده حاصل اولان بو تفاضله ارادت شخصیه مزك، ثروت و سامانمك، موقع مأموریت و صلاحیت رسمیه مزك قطعاً مدخلی یوقدر. بر آدم بر بو یوك مأمور اولماقه مطلقاً اولادینك بر فطرت ممتازه ایله طوغمش اولماسی لازم کلیور حتی عکسی ثابتدر؛ یعنی غیر طبعی و حقسر بر طاقیم امتیازات اجتماعیه ایله متمم اولان بر صنف خلق برقچ بطن صوکر احقق واققدار سر اولاد لر ییتشیدر رک، بو نعمت غیر مشروع لرینك جزاسی کور و یورلر وهان دائماً طبیعتك ممتاز اوله رق، یاراتدنی اشخاصك طوغوشده شرائط بیولوژیایی یعنی ابوینك صحت و قوتندن ماعدا بزجه سر اوردن اولان بر سورر شروط حیاتیه ذیمدخل بولدیغندن و شروط مذ کوره شرائط اجتماعیه هر وجه ایله غالب کلدیکدن اکثریت اوزره الک بو یوك آدم لر یعنی الک زیاده ممتاز کیشیلر آریستوقراسیه افرادندن طوغما مشدر. جمعیت بشریه نك سیدلری، ولی انتمتلی اولان مشاهیرك تراجم احوالی مطالعه اولونورسه، بونلرک ایچنده کبار صنفه مخصوص طبقه لردن برایکی کیشیه آنجاق تصادف اولونور و محقق اودم حکومت ایشلرنده بر استعداد مخصوص ایله ممتاز بر کیمسه در. بو کاده سبب اوتمدن بری آریستوقراسیه نك بو حق غضب ایتش اولماسیدر. حتی اوصنفده بویله بر آدم چیقسه بیله هنوز اوصنفك قوت حیاتیه مالک اولدینی و بوس بوتون نلی اخلاقاً و قابلیه منقرض اوله حق قدر مضمحل اولمادینی آ کلاشیلر. اوندن ماعدا او آدمك جدی یعنی اصل سلاله بی تشکیل ایدن ذات؛ منشی ایله، احوال حیاتیه سی ایله لایق ایله تدقیق اولونه حق اولورسه، محقق فضایل شخصیه سی ایله، قابلیات فوق المعاده سیله امثال واقرانته فائق طوغمش و او یله اولدیغنی بالفعل اثبات ایتش بر آدمدر. ذاتاً جماعته رئیس لرك فصل نشأت ایتدیکنی

تبع ایله دیکمز زمان کیفیتک بویه اولدیغنی تحقیق ایتشدیک . خلاصه بر جمعیت نه قدر تکامل و ترقی ایدرسه ، افرادی آراسته تفاضل یعنی قابلیت فرقی اونبته آرتار . شخص ایچین حقک معناسی قابلیت معادلی اوله جفندن شو حقیقت عادی معناسیه مساواتی ردایدیور دیمکدر . بناء علیه مساواتی بز بونقطه ده آرامایه جغز ؛ چونکه حقلی اوله رق ، آرامایه جغز . او حالده هر تصادف ایتدیکمز بنوسیالیت ادعاسی وجه ایله اشخاص هر نه اولورسه اولسون ، هر کیم اولورسه اولسون متساویدر ، ادعاسی قبول ایدمه جگز . ژ . ژ . روصونک دیدیکی کبی اصلنده بر جماعتک هر فردی متساوی ایدی ، فنک ترقیبی ایشی بو حانه کتیروب مساوانزلنی تألیس ایتدی ده دیه میه جگز . هر جماعت افرادی اصلنه نظراً متساوی ایکن تکامل ایله تفاضل حاصل اولوب بری دیگرندن ممتاز طوغغه باشلامشدر و شخصک حقوق ذاتیه سی ده مرتبه تمایزه معادل اولمالی و اونجه متاسب بولونمالیدر دیه جگز . حق اودرکه هر کس استعداد و قابلیت ، غیرت و همتی نسبتده نائل مکافات اولسون و یا کدیش حرکت ایتش ایسه اونبته ده جزاسی کورسون . ایسته بوراده حق ایله عدالت مضمونی یکدیگری طوتویور . آکلاشیلورکه شخصک تکاملنده طبیعت مساواتی کوزده تمک شویله طورسون اونی اخلال ایده جک بر جریان تعقیب ایدیور . ایسته فلسفه تکامل ، سوسیالیزمی وآز ، حوق آکامؤسس اولان باطل ادعای بوسیده و بونقطه نظرندن رد ایده کمشدر . لکن طبیعتده جریان بر دورلو دکدر . تکامل جماعته بونک عکسده بر جریان واردر . ایسته اونک ایچین سوسیالیزمی رد ایتکله برابر من جهة مساوات لزومی هر سوسیالیتدن زیاده ادعا ایده بیلیرز ؛ لکن مساوات حقیقه شرائطی تبع ایتک شرطیه ! شیمدی بوجریانی ده تعقیب ایدم :

انسان یالکز باشنه یاشایه ماز . ذاتاً انسان تعبیری انیتدن مشتقدر . اکر یالکز یاشامایه محکوم اولسه یدی ، بودرجه تمدن ایده بیلیمه سی شویله

طورسون ، فرض محال اوله رق ايد بيه چكي قبول اولونه بيه شيدكي وسائلك يوزملي ايله ده شيدكي سعادتك يوزده برينه نايل اوله مازدي . بناء عليه برانسان ؛ مقاصد حياتيه سني تعقيب ايله محافظه نفسي امرنده ديكر لر يك يغي همجينلري نك معاونته محتاج اولديغي كبي مظاهر تنده معتقددر . بناء عليه اولر ايله مناسبات صحيحه سي واردر . حتى بومناسبات صحيحه سي حيات غايه سني وباسرها حيات اجتماعيه سني تشكيل ايدر . شو تقدير جه كندی مقصد لر يني تعقيب خصوصنده كوركورينه حركت ايدمه يه چكي كبي ديكر لر يك ده عيني وجهله حقوقه ، لوازم حياتنه دخل وتعرض ائتمه سي لازم كلير . لازم كلير كه بومناسبت متقابلده موازنت حصولي ايله حيات اجتماعيه ممكن اوله بيلسين . آ كلاشيلور كه بو نقطه نظر دنده باقيليرسه فعاليت شخصيه نك دائره سي برحد معقول ومشروع ارجاع اولونماليدر . يعني بر جماعتی تشكيل ايدن افراد هر دورلو معامله سنده ، هر دورلو مقاصد اجرا سنده يكديكرينه تجاوز ائتمه لي ، يكديكرينه مانع اولمالی كه حيات اجتماعيه ناميله خلاصه افاده ايتديكمز مناسبات نامعدوده بوموازنه نك شخصي ايچين قيمت و اهميتي ابضا حه حاجت يوقدر . افراد نه درجه منفعت تعيين ايتديكني سويله مشدم . ديمك اولوبور كه بورعايت متقابله حيات شخصيه نك نعمت وسعادت ي آرديره جق اولان موازنت اجتماعيه نك نقطه استنادي نولونديني ايچين بو نقطه نظر دنده حقوق مشه سني تتبع ايتمكل كمز لازم كلير . تحقيقات علميه واجتماعيه اثبات ايديبور كه بر جمعنده تكامل بر طرفدن افرادك من كل الوجوه تمايز يي موجب اوله جق بر تفاضل حصوله كتير مكله برابر دائره شخصيتي آشيور . ديكر طرف دنده تكميل كتله اجتماعيه نك موازنتي تأمين ايچون حركات شخصيه يي بر حد معقوله ارجاع ايديبور كه بز او كا آرتيق حد مشروع ديورز . هم بويالكر جماعت ديديك كمز كتله يه خاص بر طرز موازنت دكل ، اجرام سهاويه وكافه عالمينه منشا اولان بر نه بولوزك يچمسز بر كتله حائدن چيقوب ،

آن، چوق منتظم بر کره شکنه گیره بیلیمسی و حرکت اختلالیه داخله سنک
یاواش یاواش بر حرکت دوریه منتظمیه تحویلنده اوزاقدن اوزاغه عینی
حائلر کورونویور. آناصولرنده بلوراتک بالاسقطاب تشکلی ده اساساً بوکا
بکزره شروطه تابعدر. بروجود عضویدهده حقیقت اساسیه بودر.
شیمدی ینه مسئله مزه کله لم و خلاصه ایدلم :

اشخاص آراسنده تفاضل وار. بوتفاضلده قابایات ممتازه صورتنده
تجلی ایدیور. حوقده قابلیت نسبتنده اولمالیدر. فقط انسانلر خصوصاً
عمده حرکت و فعالیت شخصیه لرینک دائره سنی تشکیل ایده جک اولان
حدود مشروعه یی تعیینده عاجزدرلر. زیرا حیات اجتماعیه مزى تشکیل
ایدهن مناسبات خصوصیه و عمومیه اوقدر نامعدود اوقدر معضل و مشوشدرکه
بونلری تتبع ایدوبده هرکس ایچین حدود مشروعه یی حتی ایله تعیین
ایتمک شیمدینک امکان خارجنده کورولویور. فقط بونی هر صفحه تکاملنده
جماعت ؛ افراد مشکله سنه اجرا ایتدیکی نفوذ ایله احسن وجه اوزره
تعیین ایتشددر. افراد ؛ یکدیگرینه قارشى تجاوزده نه قدر میال ایسه ، مزاج
وسطی* افراد اویغون اولماسی ضروری اولان حکومتده افراد اونیستده
تحکم ایله مشدر. افراد جماعت ، معاملات متقابلهنده نه قدر نازک ، نه قدر
رعایتکار ، نه قدر حق شناس اولمش ایسه ، حکومتده اونیستده سربست ،
اودرجه حریت پرور و اوقدر مساعد برطور آلمشدر. ایسته هر جمعیتک
کندی حکومتیه وجه استحقاقی امرنده کی سر حکمت بوراده در. بناءً علیه
ساوات شخصیه ؛ قابلیت مناسیله ممکن دکلددر. فقط جماعتک موازنه
حیاتی ارکانندن اولان حقوق عمومیه واجتماعیه ده مساوات واردرواومالیدر.
فقط بو مساواتده دائره شخصیه قدر کلوب طایانیر. اورادن ایلری
کچه مز. شو تقدیرجه یغنی بو معنا ایله قبول اولوندیغی تقدیرده مساوات
اجتماعیه حریت شخصیه نك متممی اوله بیلیر. یوقسه ظاهری مناسیله
مساواتی ژ. ژ روصو و امثالی کچی قبول ایتک حیات اجتماعیه نك اساسی

اولان حقوق شخصيه يي مضمحل آيا مكدرد. بوايه بر شيشي يابه هم ديرايكن
 ييتمغه بگزرده. هم بوكي حقوق ؛ بالطبع دكلدر. مدنيت ايله ريله ديكيجه،
 جماعات تكامل ايتديكيجه پيدا اوله كئشدر. قبل التاريخي اولان احوالك
 تدقيقي ومعاصر مزاولان اقوام وحشيه نك وجوده كئيره بيايش اولديقلى
 جماعات مختلفه نك تبعية اثبات ايدىوركه حقوق طبيعه نام عمومى
 آلتنده ياد ايتديكمز ولوازم. مدنيتدن بيلديكمز شرائط حياتيه، صلح
 دورلرينك محصوليدر. جبارلغك ومحار بللك ويومروق قوتنك حكم
 سوردىكي اسكى دورلرده نه بويله برحق وارايش، نهداوانى افاده ايدىجك
 تعبير وارايش وحيات حربجويانه نك، امل تجاوزك حكفرما اولدينى
 محاربلك دورى نك امتدادنجه بو حقلره رعايت ايتكده كيمه نك خاطرينه
 كله مشدر. ايسته مدنيت ترقى ايتديكيجه بر طرفدن حقوق شخصيه دن
 قابليات متميزه رعايت آرتيجنى كبي ديكر طرفندن ده حيات اجتماعيه يه حقيقي
 معناسيله مساوات دها زياده تعين وتحكم ايدىجك وجماعتك تكامانه
 خادم اولان يوايكي جريان متعادل اوله رق بر نقطه كچلده موازنه حياتى
 تأسيس ايدىجكدرد. نته كيمده بويله اولويور. مثلاً بك اوللرى عادى بر
 آدمك جاني، مالى، ناموسى قيمتجه كبارك وزادكانك كندن آشاغى تخمين
 اولونوردى. عادى بر آدمى ثولدورمك زادكاندن بريى تلف ايتكمكه بر
 طوتوله مازدى. اسكى قانوننامه لر جزا اختلافيله بو ايكي جنائيت آردسند
 فرق تأسيس ايتشلدردى. صوگرا بو حقى انسانلر قازاندى. ديمك كه بو
 خصوصده مساوات حصوله كلى. لكن ياقين زمانه قدر بعض افرادك
 شهادتى حالا قبول اوانه ميوردى. صوگرا اوحقده قازانيلدى. يعنى او
 نقطه دهده مساوات حاصل اولدى. دها صوكرالى زادكان
 اولماديقچه بر آدمك ولو كه بك زنكين اولسون، بك چوق وسايله
 مالك بولسون، زادكان كبي اولرده اوطورماسى آرابالره بينمىسى،
 خلاصه اونك ياپدينى اسرافتى ياپماسى. قطعياً حق سزلق كبي تلقى

اولونوردی . چونکه . دورت آتلی آرابایه بینک خدم وحشم ایله
 یاشماق اولنره مخصوص حق کبی تلقی اولونه کئشدی . حتی بزم
 تورکیده رومدن ، ازمیدن ، یهودیدن اولان برصراف نه قدر زنکین
 اوله ، حتی ثروتی ایله حکومته بویوک بر خدمتدهده بولونمش اوله
 آتمینه مزدی ، برقاقدن زیاده اوده اوطوره مازدی ، اونی قیرمزدن
 باشقا بر بویایه بویایه مازدی ؛ حتی مشهور حلیه صاحبی شاعر خاقانی مرحوم
 بوانری ایله تکمیل وکلای دولتک وعموم اسلاملرک محبتی قازانمش
 ایکن کندیسه مکافات تکلیف اولوندینی زمان اختیارلقدن بحث ایتمش
 و اویسک اوزاقده ، ادرنه قایسده اولماسی مناسبی ایله هر کون باب عالییه
 یلیان کک مجبوریتده بولوندیغنی و فوق العاده یورولدیغنی مقام اعتذارده
 عرض ایدرک ، آشکه بینه یلمک مساعدده سی استرحام ایتمش ایدی . اصحاب
 رتبه دن اولماسی حیثیتی ایله اویله بر مساعدده نک تشریفات مملکته مغایرتی
 دوشونولمش و کندیسه باب عالی جوازنده برأوا احسان اولونه رق ، آشکه
 بینه مه مساعدده اولونماشدر . پک کوزل اولان شومال ؛ تاریخلر مزده
 مقیددر یاواش یاراش بو حقیقه انسانلر قازانمش ؛ فقط مع التأسف تماماً
 دکل . زیرا بوکون ایرانده آتش پرست اولان کبرلرک بهمه حان قاراصاریق
 صاروب ، صازی برابسه کیسه لری مجبوریدر . ایرانک اصل صاحبی
 اولان بوز وائلیر ؛ آشکدن باشقا بر حیواندهده بینه مزلر و یوله هر کیم اولورسه
 اولسون ، بر مسلمان تصادف ایتدیگلری زمان مر کبلرندن اینمکه مجبوردرلر .
 روسیه ده تورکستانده اسلاملر بوذاتی چکیور . اک عادی بر مأموره
 قارشی آتدن اینوب رکوعه وارمغه مجبوردرلر . فضله اوله رق ، دورت
 آتلی آرابایه بینک وسائر وجه ایله زیاده جه عرض احتشام ایتک هنوز
 پک مدتی بیله یکمز مملکتلرک بعضیلرنده بیله بوکون ممکن دکلر . بونمایشلر
 ظن اولونه جنی وجه ایله وساطتی اولانک دکل ، بر صنف مخصوصک حق
 صایلیر . بوندن معدا . هر فردک اداره حکومتده بیان رأی ایتک حق

شود و ك زمان مدنیته ترك موضوع بحث و مناقشه ایستد بكي باشلیجه مشاهیدر . انسانلر ؛ شیمدی بو حقی قازانمغه اوغراشیورلر و مع التأسف هنوز هیچ بریرده لزومی قدر او حته نائل اوله مامشدرلر . بونك اسبابی ده تحقیق اولونورسه ، ده ابوتون بوتون او صلاحیته نائل اوله جق شروط اجتماعیه بی جامع اوله مادیتلری آكلاشیایور . ایشته حقوق و مساواتك بر جاعته منشأ لرینی خلاصه كوسترمك ایستدك . فقط بوتدن قیما سوزله حل اولونه جق قدر بیط مثلر دكدر .

ع

جمعیته و ناب ارزو انلب و صكرتك سنی

بوندن اولجه جمعیك تكاملنده ذیمدخل اوله ذرق ، باشلیجه ایکی بویوك و بریرینه ایکی جهت استقامته باشلیجه ایکی بویوك جریان كوسترمشدك . بونرك تأثیراته دایر بیان ایندیكمز ملاحظات منطقیه بر طرفدن علی العموم جمعیك برتك كتله اوله ذرق ، بر شخص كبی تلقی ایدیلجه حائر اولدینی امتیازاتی ، دیکری ده او كته بی تشكیل ایدن اجزای فردیهك یعنی هر بر شخصك امتیازات مذكوره قارشى حقوقی یمین ایدیوردی . هر فردك استعدادات فطریه سی ، قابلیاتی متساوی اولدینی ایچین و حقوق شخصیهك ده متساوی اولماسه رغماًینه او حقوق دائر دسنده هر فردك مستحق اولدینی مكافآت و مجازات ؛ قابلیات شخصیه ایله متاسب اولقی لازم كله جكندن مساوات عمومیه ایچنده نوعاً خصوصی بر مساوا سزلقی تعین ایتش ایدك . و بونك ظاهری اولدینی ده سوبله مشیدك . ایشته جمعیتده هر دورلو وسائط و وسائل ایله موازات اخلاقه و مساواته بر میل مشهور اولقله برابر بك بدیهی اولان استعداد فرقی دخی بردوزیه او مساواتی اخلاقه میال بولونویور و بوندن طولاییدر كه دائماً اكثرینك قوتنه كرك اعتقادجه ، كرك رائجه ، كرك ثروت ،

کرك سعى و عمل و نفوذ جبهه ، كركه نفوس جبهه - طایانه رق بر اقلیت جزوئیه
اوا کثرتی دائماً اداره ایدیور و آرز، چوق ایستدیکی کبی اداره ایدیور .
بو خصوصده مثال عرض ایتمك عبث اولور سده بز ، کیفیتك بداعتنه
رغمأ قیصاجه بر ایکی مثال عرض ایدلم : بوتون تاریخ ماضی آنجاق
بودورلو مثاللر ایله طولودر . زمان زمان بعض آدملر چقیور ، تکمیل
بر قومك ، بر جماعتك متردد اولان اعتقاداتنه بر استقامت و برهرك ،
اونلری خیل اولسون ، حقیقی اولسون بر مقصده توجیه ایدیور .
وحیات عالمنده اغتشاشی بر طرف ایدرك ، بر موازنه تأسیس ایدیور ،
اوجمات افرادینك اکثرینه تحکم ایله یور . صوکر باشقا بر آدم چقیور ،
اننده بش پاره یوق ایکن محضاً استعدادینك فوق العاده ایکی سایه سنده
تجارت عالمنده بر نفوذ پیدا ایدرك ، ثروت عمومیه نك جریانی کندی
تعین ایتمدیکی وادی به دوکوب ، ایستدیکی عمر ك اوزره حرکت
ایستدیر یور و ثروت عمومیه بی اداره ایتمك خصوصده کوستردیکی درایت داهیان
ایله تکمیل انسانلرك تجار و صنعتکار قسمنه تحکم ایدیور . ایسته غازلر
پادشاهی ، دمبرلر پادشاهی ، شکرلر پادشاهی ، شمندوفر امپراطوری دیه
یاد اولونان مستأ آدملر بو قیلندر .

شیمدی مدنیتله آرتدیغی ادعا اولونان مساوات عمومیه اوزره مؤسس
بولونانده موقراسیه میلاننه قارشى بو آدملرك وجودینی ناصل تعریف
ایتمك اوله بیلیر ؟ اولجده عرض ایتمکمزکی صفحات متسنه دن صفحات
سفلیه به اینرسك ، کیتدکجه مساواتك قابا مغاسیله حقیقتی کورویورز . او
حالدهده موقراسیه صحیحاً ممکن اوله جق بر شیئی در ؟ دیه صور مقده
ضروریدر . بن بو سؤاله قارشى کندی حسابمه چوق دوشوندم .
ویره بیلدیکم جواب شودر :

أسکی زمانلری وادوار وحشیه بی تتبع ایدرسك ، ددموقراسیه به
بگذره هیچ برشی کورمیورز . ازمنه متأخرده ینه برشی کورمیورز .

بوكون دده موقراسيه وار دينليور . فقط برشيك اسى وار ديه حقيقه وار اولديغه اينامق ، ايسقولاستيق خطاسيدر . بوكون بعض مملكتهلرده حكومتك دده موقراسيه شكلنده اولماسى صرف ظاهر يدر و بونى ادعا ايده نلر بصيرت خطاسنده بولونويورلر ديمكدر . تكميل انسانيتك ادوار متعاقبه تكاملنى تتبع ايدنلر ؛ دائما بر اقليتك حكفرما اولديغنى تصديقه مجبور بولونه جقلردر . كرك ترقيات فيدهده ، صناعيهده ، كره كه امور سياسيهده ، اخلاقيهده ، وجدانيهده انسانلرك زمام اداره سنى اننه آلانلر فطره ممتاز بر آووج خلق در يانكز اسكى زمانلرك اقليت ممتاز سى ايله شيميكي زمانلرككى آراسنده بر منم واساسلى فرق وار ، شبه يوق . اسكيدن قابليات فطريه و طبعيه به بدل وراثه انتقال ايددر بر طاقم امتيازات غير مقوله وار ايدى ؛ مثلا : زادكان ضنى محقق امور سياسيهده و هله عكرلكده اداره به قابل عد اولونوردى و بوده كنديلرى ايچين برحق صريح تشكيل ايدهردى . بو حثك بابادن اولاده متسللا و وراثه انتقالى اوزمان خلقجه عاداتا مال و ملك كبي تلقى ايديلديكنهده بر دليل اوله بياير . شيمدى بو يوق . فقط آنجاق بر قاچ مملكتهده يوق . آمريقاد ، فرانسهده ، ايسويچردهده يوق فقط روسيهدن ، آلمان يادن صرف نظر انكلترده بيله وار . برلورد زاده لورددر . لورد اولونجهده ايستر عقللى اولسون ، ايستر احق اولسون اعيان قاناراسنده برراى ويرمك حقه مالكدر . واقعا بو حالى مدافعه ايتك ايستينلر بر سببهده كوسته ييورلر ؛ ديورلركه : لوردلر ؛ مملكتهده عوام ناسدن زياته علاقه داردرلر ؛ زيرا ، عظيم اراضيه ، بو يوك مالكانلره مالك و صاحبدرلر . بالبطع مملكته مضرت و منفعتده آحاد ناسدن زياته علاقه دار بولونمالرى لازم كليور . اويله اولونجه مادام كه هر كس كه كندى منفعتى اداره ددهد بر ياننجيدن دها زياته عاقل طاور انير ، لوردلركده ايستر مقتدر و ذكى اولسون ايستره احق

اولسون، اداره امور دہ بر رأی اولیٰ طبعی در؛ چونکہ مملکت دہ منفعت کلیہ لری
اقتصادی وطنرینہ مضر بر تدبیر دہ بولونہ مازلر. وطنرینہ فائدہ لی اولہ حق
تدبیر لریندن عموم استفادہ ایدہر. ایستہ اعیانک علی الاطلاق بر رأی
صاحبی اولمالرینہ برحق صریح کبی تلقی ایدہن کی مسہ لریک دعواسی خلاصہ
بودر. بز، بودعوانک مضموتی یاقیندن تتبع ایدہر سہ کورورزکہ از
چوق باطلدر. بر کرہ اعیانک ائندہ کی مال و ملک کندی اثر غیر تری دکلدز.
اجداد لریندن قلمادر. اجداد لرینک کیم اولادینہی تدقیق ایدہر سہک،
آکلارزکہ غالب بر ملت محاربتہنک سر کردہ لریدر و ذاتاً درہ بکلیک
دورندن قلم اولان بو حق، اودورک حقوق اصایہ سندن اولان ملکیت
اراضی ایلہ برابردر. دیمک اولویورکہ بویلہ بر اقلیتک منشئ دہ محاربتہنک
احضار ایستیک و سائلدر. صوکر ا بر مملکت دہ عظیم بر منفعت ایلہ علائقہ دار
اولیٰ عموم خلقک منفعتی دہ استلزام ایدہر؛ اما بو کبی احوال دہ دکل.
یالکز کشفیات علمیه و صناعیہ دہ اولور. تاریخ بزہ بو کبی حقوقک حقوق
ناس ایلہ هیچ بروقت تمامی ایلہ او یوشادینہی اثبات ایتمشد. حتی انکلتز دہ
سربستی تجارتک وجود بولماسی، تأسس ایتمہ سی بویلہ برحق باطلہ قارشی
پروتستو ایدی و جوبات اوزہرینہ لوردلرک کندی منافعہ موافق اولدرق
وضع ایستیکلری کو مروتک تعرفہ لریندن بویلہ بر کورولتی پیدا اولمشدر.
سربستی تجارتک تأسسندن صوکر ادہ کرک نفوسجہ، کرک سعادت عمومیہ
و صناعیجہ انکلتز دہ فوق العادہ ترقی وقوعی؛ ملاحظاتی ایستہ ایدہر.
دیگر طرفدن طور اقلرک کبار خلق ائندہ قلمش اولماسی ایچین بعضی
اسباب دہا کو ستریلہ ییلر؛ مثلاً: انکلتز دہنک صناعت و تجارت ترقی بہ
مساعدا بر مملکت اولماسی و برچوق معدن دہ بولرینہ مالک بولونماسی
سببی ایلہ فقرای اہالی و اکثریت خلق طور ابعہ الثفات ایتمہ مشلر.